

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Bakalářská práce

Nikola Hübllová

Historie školství v Mohelnici

(Se zaměřením na základní školství do roku 1953)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 22. 6. 2012

.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Pavlu Kopečkovi, Ph.D. za odborné vedení a poskytnuté rady během vypracovávání této práce.

Obsah

Úvod	5
1 Mohelnice.....	7
1.1 Geografická poloha města Mohelnice	7
1.2 Historie Mohelnice do konce 15. století	7
1.3 Historie Mohelnice od 16. do 18. století.....	9
1.4 Historie Mohelnice od 19. do 20. století.....	11
2 Přehled školství v Mohelnici.....	16
2.1 Školství v Mohelnici do roku 1945.....	16
2.2 Školství v Mohelnici po roce 1945	22
3 Obecná, později Masarykova škola.....	25
3.1 Historie školy do roku 1938.....	25
3.1.1 Přestavba školní budovy	30
3.2 Masarykova škola v období od roku 1938 do roku 1945.....	31
3.3 Masarykova škola od roku 1945 do roku 1953.....	32
3.4 Osobnosti z učitelského sboru Masarykovy školy.....	36
Závěr	38
Seznam použité literatury, pramenů a internetových zdrojů	40
Přílohy	

Úvod

Moje rozhodování o tématu práce nebylo těžké. To, že chci psát práci, která bude historicky zaměřená, jsem věděla už dlouho a vzhledem k tomu, že studuji školu s pedagogickým zaměřením, padlo rozhodnutí na historii školství.

O historii města, ve kterém žiji, jsem se zajímala již na gymnáziu, k historii jsem měla vždy blízko, zajímala mě archeologie i mladší dějiny, proto jsem chtěla vědět, co psaly dějiny o našem městě, jaký byl jeho vývoj, do kterého období spadají jeho počátky, kdy o městu padla první písemná zmínka a jak se měnil charakter města po celá staletí. Když jsem se začala zajímat o historii školství, zjistila jsem, že samostatně o školství v Mohelnici jako takovém není mnoho publikací, kolik jsem si původně myslela. Také proto jsem se rozhodla toto téma nějakým způsobem zpracovat.

Část našeho života strávená ve škole nás všechny ovlivňuje zásadním způsobem na celý zbytek života, především výběr střední, popřípadě vysoké školy. Vzdělání je pro člověka velice důležité, vědomosti i zkušenosti, které získáme ve školních lavicích, nám zůstanou a nikdo nám je nemůže vzít, uplatňujeme je po celý náš život, a to jak v soukromí, tak v zaměstnání či v jiné sféře našeho života.

V první kapitole této práce se budu věnovat historii města Mohelnice, neboť se domnívám, když člověk čte o nějaké konkrétní oblasti města, měl by znát historické souvislosti a také vědět, o kterém městě vlastně čte. Následující kapitolou přiblížím vývoj školství v Mohelnici. A celá poslední kapitola bude o škole, která dodnes stojí na Masarykově ulici, ve své historii byla přebudována a sídlila v ní škola obecná, ale také škola měšťanská.

Ve své práci budu používat několik pramenů a literaturu, která se váže k tématu. Budu čerpat z kronik mohelnických škol (obecné a měšťanské) a školního inventáře. Zdrojem mi budou také knihy o historii města a několik dalších publikací, které se váží k městu, k jeho historii a školství. Kniha Mohelnice včera a dnes a kniha Mohelnice ve fotografiích do roku 1948 jsou nejrozsáhlejšími publikacemi o historii města. V práci také použiji mohelnické zpravodaje, které jsou ve městě pravidelně vydávány a jsou v nich zaznamenávány nejrůznější zprávy o městě.

Cílem mé práce je zpracovat historii školství v Mohelnici a přehled dějin města, protože tyto sféry spolu neodmyslitelně souvisí. Budu zpracovávat dostupné informace k dějinám města i k dějinám školství a z těchto informací vytvořím shrnutí. Tato práce bude zakončena rokem 1953, kdy byly měšťanská a obecná školy sloučeny v základní školu novým

školským zákonem, který vešel tento rok v platnost, což znamenalo zásadní změnu ve školství. Tuto práci lze rozšířit následujícím vývojem školství od roku 1953 až do současnosti. Bohužel Mohelnice postrádá více souhrnných publikací o vývoji města.

1 Mohelnice

1.1 Geografická poloha města Mohelnice

Město bylo vybudováno na mírné vyvýšenině již ve středověku. Mohelnice je chráněná od severu vysokými horami, od západu uzavřená zábřežskou vrchovinou a od východu posledními výběžky Hrubého Jeseníku. Město se nachází v údolí u západního okraje řeky Moravy nazývaného Mohelnická brázda v nadmořské výšce 297 m. Městem protéká řeka Mírovka a na okraji města je velká vodní plocha, pozůstatek po těžbě štěrkopísku. Celková rozloha města je 1262 hektarů.¹

1.2 Historie Mohelnice do konce 15. století

Již jméno osady Mohelnice nasvědčuje tomu, že byla založena na zeměpanském pozemku, na pohřebišti u mohyl. Název města Mohelnice je odvozen od slova „mogyla“ (mohyla), což u starých Slovanů znamenalo tolik jako rov nasypáný nad hrobem.²

První archeologické průzkumy byly v Mohelnici uskutečněny v roce 1862, kdy byly v zemi nalezeny nádoby z období lužické kultury. Mohelnice je poprvé zmiňována v nejstarší pravé moravské listině, kterou je „Zakládací listina olomoucké kapituly u sv. Václava v Olomouci“. Tato listina byla vydána v roce 1131 biskupem Jindřichem Zdíkem. Tehdejší název Mohelnice byl Mogilnici tota neboli celá Mohelnice, tehdy šlo o slovanskou osadu. V první polovině 13. století se tehdejší centrum města z pochopitelných důvodů začalo přesouvat na malou vyvýšeninu. Město díky tomuto přesunu nebylo tak snadno náchylné k možnému napadení a také nebylo ohrožováno záplavami. Podle archeologických nálezů se zde také nacházela malá slovanská osada.³

V první polovině 13. století zde byl také postaven kostel, který byl zasvěcený Nanebevzetí Panny Marie. Kostel v Mohelnici je připomínán v papežské listině z roku 1247

¹ MELZER, Miloš, ed. *Vlastivěda šumperského okresu*. 1. vyd. Šumperk: Okr. vlastivědné muzeum, 1993, s. 354.

² BŘEZINA, Jan. *Zábřežsko v období feudalismu do roku 1848*. Ostrava, 1963, s. 264.

³ KRŮPKA, Václav, ed. *Mohelnice včera a dnes: [sborník o minulosti a současnosti Mohelnice]*. Mohelnice: Komise pro oslavy 700. výročí povýšení Mohelnice na město, 1973, s. 15.

jako biskupské podací, věž kostela se používala jako hláska a patřila městu. Město tedy bylo sídlem nejstarší známé severomoravské farnosti.⁴

Ve 13. století byla Mohelnice olomouckým biskupem Brunem ze Schauenburku povýšena na město s magdeburským právem. Opevnění města bylo zesíleno věžemi a vstup do města byl možný čtyřmi branami (fortnami). Přesné datum povýšení neznáme.⁵

Zcela jistě byla Mohelnice městem roku 1273, tohoto roku prodal biskup Bruno ze Schauenburku listinou z 23. listopadu 1273 městskou rychtu neboli fojstství Heřmanovi, který ji měl k dědičnému užívání. K městské rychtě patřily městské lázně, dva svobodné lány, dva řeznické a dva pekařské krámy. Město tedy v této době hrálo významnou roli v lenním systému olomouckého biskupství. Nacházel se zde menší hrádek nebo opevněný biskupský dům, který se objevil v biskupské listině z roku 1275, v níž je nazýván „domus nostra“, tedy náš dům. Biskup Bruno ze Schauenburku vlastnil v Mohelnici dům a poboční kancelář, ve které vydával důležité listiny.⁶

Město mělo významnou hospodářskou roli, neboť se stalo řemeslnickým a hospodářským střediskem severomoravských biskupských držav. I přesto, že správním sídlem lenní provincie byl asi od poloviny 14. století Mírov, hospodářská funkce Mohelnici zůstala a dále narůstala na významu. K roku 1275 se zde uvádí nejstarší známá škola na severní Moravě, kterou byla škola farní. Biskup Bruno ze Schauenburku také rozšířil práva mohelnického kostela. Kanovník Sander Ranbow byl jeden z prvních známých mohelnických farářů, což bylo doloženo již v letech 1367–1368. Na přelomu 13. a 14. století mělo město poměrně rozvinutou řemeslnou výrobu. Ve městě fungovaly krámy, které rychtář propůjčoval měšťanům, byly zde vyráběny boty na prodej, peklo se zde pečivo a sekalo maso, z čehož městu plynuly nemalé zisky.⁷

Stejně jako i další biskupská města byla Mohelnice založena podle práva magdeburského. Původní podoba půdorysu města je viditelná dodnes. Náměstí ve městě bylo vybudované jako pravidelné obdélníkové s pravoúhle vybíhajícími ulicemi. Každý rychtář nebo fojt se musel při soudním řízení nebo při vyhlásování trestů držet nařízení konšelů.

⁴ KŘUPKA, Václav a VAŇOUREK, Martin. *Mohelnice ve fotografii do roku 1948*. Mohelnice: Martin Vaňourek, 2007, s. 3.

⁵ HOSÁK, Ladislav. *Z nejstarších dějin Mohelnicka - Z minulosti města*: Mohelnice. Mohelnice, 1953, s. 11.

⁶ BŘEZINA, Jan. *Zábřežsko v období feudalismu do roku 1848*. Ostrava, 1963, s. 275.

⁷ KŘUPKA, Václav, ed. *Mohelnice včera a dnes: sborník o minulosti a současnosti Mohelnice*. Mohelnice: Komise pro oslavy 700. výročí povýšení Mohelnice na město, 1973, s. 15–17.

Znakem příslušnosti Mohelnice k magdeburskému právu byl také fakt, že jejím odvolacím soudem byla od poloviny 14. století Olomouc.⁸

14. století bylo pro město klidné i přes to, že se zde objevovaly morové rány, které měly Mohelnici postihnout roku 1302 a 1312. Roku 1322 dal biskup Konrád I. se souhlasem krále Jana Lucemburského městu právo nechat se opevnit hradbami. Biskup Mikuláš z Rýznburku osvobodil město od odúmrti listinou ze 7. prosince 1389. Od této doby mohli občané Mohelnice díky biskupovi nakládat se svým majetkem a odkazovat jej podle svého rozhodnutí.⁹

Význam mohelnické fary byl úzce spjat s existencí farní školy, která byla ve 14. století základem pro vyšší vzdělání. Mohelnice byla městem, které bylo z větší části osídleno německými obyvateli, protože ve 14. století, kdy měl biskup Bruno ze Schauenburku na město i jeho okolí zásadní vliv, organizoval systematické osídlování v oblasti severozápadní Moravy kolonisty z Německa.¹⁰ Určitý podíl zde měl také slovanský-český živel, Češi byli i mezi městským patriciátem. Mohelnice, tedy biskupské město, bylo ovládáno několika německými patricijskými rodinami, které byly věrné biskupovi Janu Železnému, jenž byl odpůrce husitů. Město nutně muselo doplatit na nenávislný postoj svého pána k husitům. V roce 1424 husité po proboření městských hradeb vtrhli do Mohelnice, město bylo dobyto a částečně zničeno. V roce 1460 bylo městu za věrnost uděleno biskupem Tasem Černoorským právo odúmrti a biskup potvrdil dřívější osvobození měšťanů od všech břemen a robot, svěřil jim soudnictví lehkých i těžkých břemen a povolil volný obchod s některým zbožím. Koncem 15. století se město pomalu vzchopilo, překonalo válečné útrapy a hospodářsky se vyvíjelo.¹¹

1.3 Historie Mohelnice od 16. do 18. století

V první polovině 16. století měla Mohelnice kolem 1 500 obyvatel a v té době také patřila k největším městům severní Moravy. Město chtělo být z pochopitelných důvodů chráněno proti hrozbám, které mohly přijít z vnějšku. Z tohoto důvodu bylo městské opevnění znovu postaveno, tedy hradby, valy, věže a obranný vodní příkop. Je to doloženo dodnes

⁸ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 17-18.

⁹ KŘUPKA, Václav a VAŇOUREK, Martin, c. d., s. 3.

¹⁰ ŠTIPL, Luděk. *Mohelnice: služby, ubytování, telefony, historie, památky, osobnosti*: informační průvodce po Mohelnici a jejím okolí. Mohelnice: Novita, 1999, s. 3.

¹¹ KŘUPKA, Václav. KŘUPKA, Václav, c. d., s. 21-23.

zachovanou městskou branou, na které je uveden letopočet 1540. V polovině 15. století se prováděla přestavba města a v roce 1561 město získalo od biskupa Marka Khuena pozemek mohelnické fary pro stavbu cihelny. V 16. století byla Mohelnice jedním z největších dodavatelů sukna na severní Moravě. Byly zde významné cechy řeznické, pekařské a tkalcovské. V tomto století z Mohelnice pocházeli i dva významní pražští arcibiskupové, Antonín Brus a Martin Medek. Oba si získali nemalé zásluhy o rodné město. Roku 1577 Antonín Brus na vlastní náklady zahájil výstavbu kostela sv. Stanislava, který byl roku 1584 vysvěcen olomouckým biskupem Stanislavem Pavlovským. Martin Medek nechal v Mohelnici postavit špitál v roce 1589. Roku 1588 město převzalo znak šesti stříbrných jehlanů v červeném poli, původní znak olomouckého biskupství, a to rozhodnutím císaře Rudolfa II.¹²

17. století nebylo pro Mohelnici tak klidným obdobím jako století předcházející. Během stavovského povstání, kdy se české stavy postavily proti panování Habsburků, se biskupská Mohelnice postavila na stranu protikatolickou. Roku 1623 ve městě vypukla morová epidemie, při níž zemřela třetina obyvatel. Během třicetileté války byla Mohelnice několikrát vypleněna. Ve třicátých letech město přepadla švédská vojska, která jej značně poškodila. Švédové za třicetileté války napadli město ještě několikrát, roku 1642 zapálili mlýn, od něhož shořelo celé vnitřní město. Poměry občanů v Mohelnici byly žalostné, proto olomoucký biskup Leopold Vilém poslal 5. září 1642 zprávu císaři Ferdinandu III. V této zprávě popisuje situaci města a přichází s prosbou, aby bylo město v rámci Moravy osvobozeno od všech mýt a mohlo pracovat na svém znovuvybudování. Další vpády Švédů do města proběhly v letech 1643, 1644 a 1647, ale to se obráncům města podařilo město ochránit. V roce 1650 vyhořel obnovený kostel sv. Tomáše. Další požár postihl Mohelnici roku 1662.¹³

Na konci 17. století nepříznivě zasáhl město čarodějnický proces s děkanem Lautnerem. Dne 18. září 1685 byl v Mohelnici šumperský děkan Kryštof Alois Lautner obviněný z čarodějnictví upálen.¹⁴

V srpnu roku 1715 bylo město zasaženo epidemií hlízového moru, po skončení morové rány byl na náměstí v roce 1717 postaven morový sloup. Roku 1739 město znovu vyhořelo. Roku 1741, za prusko-rakouské války, se pruská vojska ocitla na Moravě a o rok

¹² KŘUPKA, Václav a VAŇOUREK, Martin, c. d., s. 3.

¹³ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 37-42.

¹⁴ ŠTIPL, Luděk. *Mohelnice: služby, ubytování, telefony, historie, památky, osobnosti*, s. 4.

později byla Mohelnice dobyta knížetem Mořicem Desavským. Ten ve městě zanechal malý strážní oddíl. O několik týdnů později se Mohelnice ubránila vyplněním Bedřicha Pruského a jeho vojáků tím, že zaplatila dva tisíce zlatých. V roce 1744 bylo město vyplněno pruskými vojsky šlechtice Schütze.

Během 18. století prosluli mohelničtí řemeslníci svými výrobky, Mohelnice byla významná v dopravě i obchodu, což bylo roku 1755 doplněno zřízením poštovního úřadu. Do vyvíjejícího se města zasáhla také sedmiletá válka mezi Bedřichem Pruským a Marií Terezií, která začala v roce 1756. Mohelnici procházela a také se zde ubytovávala vojska rakouská a později i pluky německých rytířů, pluky Sasů, císařské pluky a pluky saských dragounů. Mohelnice za jejich ubytování a další náklady zaplatila téměř tisíc zlatých, z čehož byla městu ze zemské pokladny zaplácena jen velmi malá částka. Dále město muselo poskytnout několik branců, za které zaplatilo 228 zlatých.¹⁵

Roku 1781 byla postavena škola na kostelním náměstí a městu bylo odejmuto hrdelní právo. V roce 1792 žilo v Mohelnici 3 887 obyvatel a stálo 482 domů. V roce 1789 přes město prošla ruská vojska, přičemž počet mužů byl asi čtyřicet tisíc. Vojska měla namířeno za generalissimem Suvorovovem, jemuž šli pomoci proti Napoleonovi.¹⁶

1.4 Historie Mohelnice od 19. do 20. století

V roce 1819 byl ve městě vybudován městský vodovod. Roku 1841 ve městě opět propukl obrovský požár, který zničil celé vnitřní město. Revoluční rok 1848 město neovlivnil, bylo zničené požárem, nemělo zájem se v něm angažovat. V důsledku roku 1848 se rozpadly feudální vztahy a město přestalo být závislé na olomouckém arcibiskupovi a mírovské vrchnosti, dále se začala vytvářet opravdová městská samospráva. Další těžkou zkouškou bylo pro Mohelnici vypuknutí cholery v roce 1851, toho roku byla ve městě zřízena nemocnice neboli „cholerhaus“. O čtyři roky později se zde opět objevila epidemie cholery a roku 1857 v Mohelnici opět vypukl požár. Další katastrofa přišla roku 1866 v podobě prusko-rakouské války, v červenci toho roku vstoupily do města pruské oddíly a vyrabovaly nejen město, ale i celé okolí. V srpnu byl uzavřen mír a v září Prusové opustili Moravu. Tou dobou nemělo město ani na výplatu obecním zaměstnancům. V následujících letech po válce se městu začalo dařit lépe.¹⁷

¹⁵ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 45-48.

¹⁶ KŘUPKA, Václav a VAŇOUREK, Martin, c. d., s. 4.

¹⁷ Tamtéž, s. 4.

V 19. století ve městě fungoval cukrovar, škrobárna, několik továren na lihoviny, sodovkárna, továrna na vat (RETEX) a další podniky. V roce 1874 byla otevřena měšťanská škola, která byla umístěna v náhradních prostorách.¹⁸

Rozvoj města ve druhé polovině 19. století podporovala městská spořitelna. Na konci 19. století se ve městě rozrostly silniční sítě a budovaly se dlážděné chodníky v ulicích města. Poslední sčítání lidu před první světovou válkou proběhlo roku 1910 a bylo při něm napočítáno 4 294 obyvatel. Kulturní život města do války byl soustředěn v mohelnických spolcích, bylo jich 36 a největší zastoupení měly spolky politické. Když vypukla válka, většina Němců z Mohelnice ji přijala s vlasteneckým bojovým nadšením. Během války se v budově školy vytvořila nouzová vojenská nemocnice. Distribuce potravin pro obyvatelstvo začala být nedostačující již v roce 1915. Vše začalo docházet, potraviny, paliva, oděvy, boty a ceny se šplhaly stále výš. Dne 14. září 1916 putovaly mohelnické kostelní zvony do rakouskouherských muničních továren. Elektrotechnická továrna ve městě byla změněna v muniční továrnu. První světová válka pro město znamenala válečné invalidy, mnoho padlých a finanční i hospodářské ztráty. Po válce bylo v Mohelnici zřízeno několik škol. Ve městě za předmnichovské republiky převládal kovoprůmysl. V roce 1923 zde bylo slavnostně otevřeno okresní muzeum. Světová hospodářská krize z roku 1929 dopadla i na Mohelnici a na většinu jejích podniků. V prosinci roku 1931 bylo v mohelnickém okrese 245 nezaměstnaných a v březnu roku 1933 zde bylo již 1 418 nezaměstnaných.¹⁹

V polovině třicátých let 20. století se na severní Moravě a také v Mohelnici zvyšoval vliv Německa (německé vedení města, motorizovaný oddíl německého četnictva, přítomnost německých institucí a organizací), čímž byly ovlivněny také výsledky voleb konaných v roce 1935, kdy německá politická strana SdP (Sudetendeutsche Partei) získala 1 693 hlasů.²⁰

V září roku 1938 byly v pohraničí Československé republiky organizovány německé jednotky, které požadovaly připojení k Německu. Dne 30. září 1938 se v Mnichově sešli zástupci Velké Británie, Francie, Německa a Itálie a došlo k podpisu Mnichovské dohody. Po jejím uzavření muselo Československo postoupit Německu území v pohraničí obývané Němci. Rozbití demokratického Československa bylo jedním z cílů Adolfa Hitlera. Dne 10. října 1938 německá vojska obsadila Mohelnici. Plukovník Bruns oznámil, že bere město do ochrany Německé říše a město se tak stalo součástí Německa. Téměř všechny české rodiny

¹⁸ KŘUPKA, Václav a VAŇOUREK, Martin, c. d., s. 5.

¹⁹ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 62-87.

²⁰ BARTOŠ, Josef a kol., *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*. Ostrava: Profil, 1974, s. 190.

musely z města odejít, jen několik smíšených rodin tu zůstalo.²¹ Zástupci Němců, mohelnických henleinovců, při čekání na jednotky německé armády drželi v rukou plakáty s německými nápisy, například „Wir danken unserem Führer!“ (Děkujeme našemu vůdci!) nebo „Willkommen in Sudetenland!“ (Vítejte v Sudetech!).²² Mohelnice dostala typické říšskoněmecké instituce. Ve městě byl také proveden nábor do Hitlerjugend (Hitlerova mládež). Znaky blížící se války se postupně začaly projevovat již v první polovině roku 1939.²³

Dne 29. října 1940 přijel do města transport se 75 dětmi, které přišly o domov během bombardování Berlína, četnost transportů se neustále zvyšovala a ke konci války nebylo ve městě mnoho rodin bez ubytovaných uprchlíků. Pro účely války byly v roce 1942 odebrány kostelní zvony.²⁴

Dne 7. května 1945 byly zahájeny poslední boje o Mohelnici, jednotky Rudé armády postupovaly od Úsova k řece Moravě. Německé jednotky, které ustupovaly, za sebou zničily oba mosty přes řeku Moravu, proto sovětská vojska zaútočila na město od Zábřeha a Loštic. Německá vojska se bála obklíčení, snažila se utéct na západ a velká část zdejších nacistů už neměla chuť dále bojovat. Dne 8. května byla na většině domů bílá prostěradla.²⁵

Dne 9. května 1945 v ranních hodinách vojska Rudé armády obsadila město, v ten den byl ustaven revoluční národní výbor, v jeho čele byl Jan Drbal. Sedm let trvala nacistická okupace, její konec pro město znamenal začátek osvobozené vlasti. V srpnu roku 1945 bylo ve městě zahájeno vysídlování Němců a nastal příliv českých obyvatel přicházejících do města. Mohelničtí Němci se přesouvali do sběrného tábora a z něj za přítomnosti dozoru přímo na nádraží. Odsun Němců z Československé republiky se konal především v letech 1945–1947.²⁶

V květnu roku 1946 se konaly volby do místního národního výboru. Post předsedy získal Teodor Ševčík, komunisté získali 11 zástupců, sociální demokraté 8, národní socialisté 7 a lidová strana 4 zástupce.²⁷ V roce 1946 ve městě také vznikají Moravské elektrotechnické

²¹ SOKA ŠUMPERK, fond: *Obecná škola Masarykova Mohelnice*, kronika 1945–1953, s. 6.

²² POSKOČIL, Stanislav. *Masarykova škola - Mohelnice - vzpomínky spolužáků na školu po roce 1945 : léta prožitá ve školních lavicích 1945 – 1950*. 2010, s. 11.

²³ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 100-101.

²⁴ KŘUPKA, Václav a VAŇOUREK, Martin, c. d., s. 6.

²⁵ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 106.

²⁶ KŘUPKA, Václav a VAŇOUREK, Martin, c. d., s. 6.

²⁷ Tamtéž.

závody (MEZ). V roce 1950 proběhla v celém městě rekonstrukce rozvodů elektřiny ze 120 na 220 voltů, v tomto roce se také začal stavět Křemačovský rybník, začal fungovat místní rozhlas a občané mohli začít využívat autobusovou linku mezi Mohelnicí a Moravskou Třebovou. V roce 1951 ve městě poprvé proběhla oslava mezinárodního dne žen (MDŽ), byla zrušena městská jatka a byly otevřeny městské jesle. V roce 1952 byl ve městě postaven plynovod a do města byl zaveden plyn. V tomto roce bylo farnímu úřadu vzato spravování matrik a ve městě se začal těžit štěrkopísek. V roce 1955 ve městě fungovaly čtyři hasičské sbory. Po třech neúspěšných pokusech bylo ve městě v roce 1957 založeno Jednotné zemědělské družstvo (JZD). O tři roky později družstvo obhospodařovalo všechnu půdu, která spadala do mohelnického katastru. V šedesátých letech 20. století v Mohelnici probíhala rekonstrukce obchodní sítě, výstavba bytových jednotek a autobusového nádraží, všemi změnami se zvyšovala životní i kulturní úroveň obyvatel města.²⁸

V roce 1961 proběhlo otevření venkovního koupaliště na sídlišti, které nechalo město budovat od roku 1960. Roku 1963 byl v mohelnickém farním kostele svatého Tomáše z Canterbury instalován Františkem Martinkem velký dřevěný betlém, který ze dřeva vyřezal Josef Nedomlel. V roce 1966 se ve městě za Dělnickým domem dostavělo autobusové nádraží.

Dne 20. srpna 1968 překročily hranice Československé republiky armády pěti států Varšavské smlouvy (Sovětský svaz, Německá demokratická republika, Polsko, Maďarsko a Bulharsko). Ve dnech 23. – 26. srpna představitelé Československé socialistické republiky a Sovětského svazu podepsali protokol o stabilizaci politické situace v Československu.²⁹ Roku 1968 bylo město a okolí obsazeno motorizovanou divizí ZUBR Polské lidové armády a současně byla celá země okupována také sovětskou armádou.

Při volbách do všech stupňů zastupitelských orgánů v roce 1971 bylo zapsáno 4 176 voličů, k volbám se nedostavili tři občané z tohoto počtu. V roce 1973 probíhaly oslavy vzniku města, tento rok uběhlo 700 let od jeho založení. První ročník Mohelnického dostavníku, folkového a country festivalu, se konal v létě roku 1973. Ve stejný rok město obdrželo poštovní směrovací číslo 789 85. V roce 1979 uplynulo 75 let od založení Moravských elektrotechnických závodů.³⁰

²⁸ ŠTIPL, Ctirad. *Z kroniky města Mohelnice*. [Mohelnice]: Ctirad Štipl, c2003, s. 5-11.

²⁹ ADAMOVIČ, Karolína a MATEŠ, Pavel. *České dějiny v letech 1945-1997*. Praha: Linde, 1998, s. 22.

³⁰ ŠTIPL, Ctirad, c. d., s. 5-11.

Roku 1981 ve městě žilo 9 373 obyvatel a o tři roky později Mohelnice dosáhla počtu 10 tisíc obyvatel, do tohoto počtu byly zahrnuty i integrované obce. Při volbách v roce 1990 byl starostou města zvolen Ing. Ladislav Kavřík a místostarostou Prof. Václav Křupka. Roku 1994 ve městě začal provoz závodu na výrobu světelné techniky pro automobily HELLA AUTOTECHNIK a také vznikla firma SIEMENS ELEKTROMOTORY s.r.o. závod Mohelnice, která vyrábí elektromotory.

Ke dni 31. 12. 1996 měla Mohelnice 8 638 obyvatel, s integrovanými obcemi 9 957. V roce 1999 udělil předseda poslanecké sněmovny Mohelnici právo užívat vlastní prapor a o rok později tomuto praporu požehnal biskup Msgre. Josef Hrdlička.³¹

³¹ ŠTIPL, Ctirad, c. d., s. 5-11.

2 Přehled školství v Mohelnici

2.1 Školství v Mohelnici do roku 1945

Farní škola, která se datuje k roku 1275, byla první školou v Mohelnici a také nejstarší známou školou na severní Moravě. Tato škola spadala pod mohelnickou faru, jež se těšila oblibě biskupa Bruna, díky kterému byla rozšířena práva kostela ve městě. Mohelnická fara si držela svůj význam a s ní i farní škola. Tato škola se časem povznesla tou měrou, že se ve 14. století stala základem k vyššímu vzdělání. Vyučovalo se zde nejen čtení, psaní a počty, ale také gramatika a logika. Tuto školu absolvoval například kanovník Konrád z Mohelnice i další místní kaplani a faráři. Školu navštěvovali i žáci, kteří se později dostali na různé univerzity, a tím se jim také naskytl možnost usadit se daleko od rodné Moravy. Mezi žáky, kteří měli přípravu pro vysokou školu z mohelnické farní školy, patřili například bratři Theodorich, Mikuláš a Friedrich z Mohelnice, jejichž promoce se uskutečnila na Karlově universitě v Praze v letech 1383–1387. Dosazování a sesazování učitelů měl na starosti mohelnický farář. Význam mohelnických farářů a děkanů potvrzuje i to, že mnozí z nich byli olomouckými kanovníky a fara v Mohelnici byla přestupní stanicí k olomoucké kanovnické rezidenci.³²

V letech 1571–1573 působil v Mohelnici Johann Brauner z Julienberku na Moravě (Olomouc). V těchto letech se mohelnická škola ocitla v rukou protestantů. V 16. století byla Mohelnice městem národnostně smíšeným, český podíl nebyl ve městě převažující, ale byl silný. Lidé české národnosti se uplatňovali ve správě města, podíl Čechů byl vysoký a neustále přicházeli další novousedlíci z českých vesnic a měst. Čeština se tedy uplatňovala ve vnitřním i vnějším styku města. V mohelnickém kostele se ale jen občas objevila i česká kázání a nelze vyloučit, že v polovině 16. století se v mohelnické škole učilo alespoň částečně česky. Tomu by nasvědčovalo české jméno zdejšího rektora před rokem 1570, kterým byl Martin Slivka.³³

Rektorem školy v Mohelnici byl v roce 1597 Bartoloměj Köhler, v roce 1613 Krištof Seurini, v roce 1632 Havel František Faber, v letech 1638 a 1642 Mikuláš Ridely, v roce 1645 Havel Friemel, v roce 1694 Jiří Josef Knauer a v roce 1788 Jan Sedláček.³⁴

³² BŘEZINA, Jan, c. d., s. 268.

³³ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 36-37.

³⁴ HEKELE, František. Z historie mohelnického školství, Kulturní zpravodaj Mohelnice. Březen 1968. s 4.

Dne 17. června 1642 Švédové žádali po městu, aby vydalo všechny své koně. Jelikož požadavku nebylo vyhověno, Švédové zapálili mlýn, od něhož se pak oheň rozšířil a shořelo celé vnitřní město, radnice, kostel, nemocnice, fara i škola. Když v roce 1715 zachvátila Mohelnici epidemie hlízového moru, celé město bylo čtyři měsíce uzavřeno, včetně školy.³⁵

Mohelnická škola byla ještě celé 18. století jedinou školou celé rozsáhlé farnosti. Učitelé byli do školy dosazováni městskou radou. V tomto století škola také disponovala vlastním majetkem. Děkan hrabě Bedřich Egkh, který ve městě působil v letech 1721–1729, škole daroval část farního majetku, 14 měřic polností, díky nimž si škola ročně přišla na dvacet zlatých, které dostával učitel za varhanictví ve farním kostele. Roku 1781 město nechalo postavit na stejném místě (na Kostelním náměstí) novou budovu školy, která nahradila původní malou a nevyhovující školu. Na škole probíhala výuka jen jedné třídy, v roce 1838 byla škola povýšena na dvoutrídni.³⁶

Někteří z absolventů mohelnické školy, kteří ji navštěvovali během 17. až 19. století, se usadili daleko od rodného města. V 17. století byl absolventem mohelnické školy jezuitský polemik František Hertzig narozený v roce 1674, který byl kancléřem vysokých škol ve slezské Vratislavi, kde založil univerzitní tiskárnu. Dalším absolventem byl Bartoloměj Christelius, básník a barokní jezuitský spisovatel. Narodil se v Mohelnici roku 1624 a větší část svého života prožil v Praze, psal mravoučné knihy v němčině, které byly jednu dobu porovnávány s kázáními Sancta Clara a Abrahama. V 18. století mohelnickou školu absolvoval Judas Tadeáš Supper, jehož otec byl majetný švec a kostelní otec. Tadeáš se řadil k nejlepším barokním malířům na Moravě, jeho učitelem byl malíř Josef Harringer z Olomouce. Judas Tadeáš Super maloval i portréty, scény z bitev a fresky, které se nachází v mnoha kostelech v okolí Moravské Třebové, ale také v sedleckém klášteře u Kutné Hory.³⁷

Ve druhé polovině 19. století se v Mohelnici rozšiřoval vliv mohelnických Němců prosazujících nadřazenost vlastního národa. Schönerova velkoněmecká strana, která propagovala myšlenky německého nacionalismu, získávala stále větší význam. Ve městě vznikaly různé spolky, které jej také měly šířit. Na začátku 80. let 19. století v Mohelnici vznikla skupina vídeňský Schulverein (z němčiny školský spolek). Spolek měl za úkol v českých nebo z velké části českých obcích rozšiřovat německé školství, což byl velice silný

³⁵ HOSÁK, Ladislav. *Z nejstarších dějin Mohelnicka - Z minulosti města*. 1953, s. 14-16.

³⁶ HEKELE, František, c. d., s. 5.

³⁷ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 53–54.

a nebezpečný prostředek germanizace. Vznikaly tu i další spolky, například měšťanský střelecký spolek, mužský pěvecký spolek a další.³⁸

Větší část okolních obcí, jejichž děti navštěvovaly v první polovině 19. století farní školu v Mohelnici, dostala vlastní školu, i tak se ale neustále zvyšoval počet žáků na farní škole v Mohelnici. Proto byla škola v roce 1852 přebudována a z dvoutrídni byla rozšířena na čtyřtrídni, přičemž rozšíření školy bylo provedeno nákladem městské rady. Dne 11. srpna 1803 bylo vydáno nejvyšší císařské nařízení, podle něhož byly školy pod dozorem církve. Zdejším dozorcem býval farář, děkan, arcikněz a diecézní konsistoř a všichni byli pod dohledem biskupa. Posledním dozorcem byl v roce 1861 kanovník Artur z Königsbrunn. V roce 1856 byla škola povýšena na hlavní farní školu a to už měla právo vydávat státní právoplatná vysvědčení. Škola o čtyřech třídách byla prohlášena za veřejnou farní školu a roku 1863 byla povýšena ze školy farní na městskou hlavní školu.³⁹

Roku 1872 bylo od zemské školní rady v Brně povoleno zřízení smíšené trojtrídni měšťanské školy v Mohelnici, k čemuž došlo za dva roky. Spojená měšťanská a obecná škola musela být rozdělena na tři místa, neboť škola na Kostelním náměstí postavená v roce 1781 byla malá i pro třídy obecné školy. Měšťanská i obecná škola byly rozděleny do tří budov, jednou z nich se stala budova bývalé radnice, druhá budova se nacházela v bývalém panském domě č. 32 na Třebovské ulici a třetí stála na Kostelním náměstí v bývalé farní škole. Z tohoto důvodu se pro mohelnickou školu postavila v roce 1878 nová budova (dnešní průmyslová škola), kam docházely děti nejen z Mohelnice, ale také děti z některých okolních obcí. Podle zemského zákona z roku 1870 musel být na školách státní dozor, který měli v rukou školní inspektori, laici. Prvním inspektorem byl Antonín Novotný, ředitel mohelnické měšťanské školy. Do jeho kompetencí spadal zábřežský i mohelnický soudní okres, na starosti měl i české školy v šumperském okresu. Inspektor byl do své funkce volen na šest let. Antonína Novotného v jeho funkci nahradil profesor učitelského ústavu v Olomouci Josef Lošťák, dalším okresním inspektorem se v roce 1885 stal František Wicenec, nadučitel z Bludova.⁴⁰

Negativním reakcím mohelnických Němců čelilo vše, co souviselo s češtinou nebo česko-německým vyrovnáním. Když učitel náboženství zkusil v roce 1883 na škole začít vyučovat církevní nauku pro české žáky česky, setkal se s odmítnutím mohelnických nacionalů a musel přestat. Představitelé církve z Mohelnice a mohelníctví nacionalové měli

³⁸ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 65.

³⁹ HEKELE, František, c. d., s. 5.

⁴⁰ Tamtéž, s. 5.

mezi sebou obecně velice napjatý vztah. V čele české menšiny v Mohelnici stál Dr. Jan Dezort přistěhovaný z Moravské Ostravy v roce 1899, jenž byl prvním českým advokátem ve městě. Snažil se tu zřídit českou menšinovou školu, ale nelibost městské rady byla značná, jeho myšlenka proto nebyla před 1. světovou válkou uskutečněna.⁴¹

V roce 1889 byla ve městě otevřena další škola, německá učňovská škola pokračovací. V roce 1902 bylo školství v Mohelnici rozšířeno o německou mateřskou školu. V roce 1905 byla otevřena čtvrtá třída měšťanské školy, která byla německá a nazývala se jednoruční učená škola. Obyvatelé města chtěli, aby byla ve městě i střední škola, a tak v roce 1900 zorganizovali v areálu městské stělnice shromáždění lidu s požadavkem střední školy ve městě, tato akce ale skončila neúspěšně. Menší náhradou občanům bylo zřízení zemské dívčí vychovatelny, pro kterou byla v roce 1906 postavena nová budova na loštickém předměstí. Nechal ji postavit sociální odbor zemského moravského výboru v Brně a v roce 1908 byla při této škole otevřena dvouletá obecná škola, zde měla právo veřejnosti. Měšťanská škola byla v roce 1912 rozdělena na samostatnou chlapeckou a dívčí školu.⁴²

I v 19. století měla mohelnická škola odchovance, kteří se stali ve svém životě uznávanými osobnostmi, jako například Wolfgang Kusý, který působil jako advokát v Brně a bojoval za české národní požadavky. Dalším odchovancem byl jeho bratr Emanuel Kusý, jenž byl vojenským lékařem a profesorem na kadetní škole v Brně. Působil jako zemský zdravotní referent, zdravotní rada ministerstva vnitra ve Vídni a dále také zdravotní referent pro celou tehdejší monarchii. Třetím významným absolventem mohelnické školy v 19. století byl Karl Penka, který byl odborníkem v antropologii. Velkou část svého života působil jako profesor na gymnáziu ve Vídni.⁴³

V říjnu 1918 byla uznána Československá národní rada za prozatímní vládu Československa. Dne 28. října 1918 podepsal poslanec Alois Rašín zákon o vzniku československého státu a o dva týdny později ve středu 13. listopadu 1918 Národní výbor deklaroval prozatímní ústavu Československé republiky. O den později se konalo první slavnostní zasedání Revolučního národního shromáždění, zde byl T. G. Masaryk zvolen prezidentem a v čele nově vytvořené první vlády republiky stál Karel Kramář.⁴⁴

⁴¹ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 66.

⁴² HEKELE, František, c. d., s. 5.

⁴³ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 71-72.

⁴⁴ PACNER, Karel. *Osudové okamžiky Československa*. 2001, 35-96.

Pro Němce bylo jen pomýšlení na vznik československého státu nepředstavitelné, nový stát vůbec nebrali na vědomí. Již den před vyhlášením československého státu se na městské střelnici konala velká manifestace, která vznikla z německé iniciativy a měla za cíl vytvoření tzv. Sudetenlandu jako provincie německého Rakouska. Zde se v rámci Moravy měla ocitnout i Mohelnice.⁴⁵

V říjnu roku 1919 byla na německé měšťance založena skupina německé mládežnické organizace Wandervogel (stěhovavý pták), za nějakou dobu byl založen další spolek, který byl pokračováním pro starší mládež, spolek Arminie, spolek bývalých středoškoláků Allemania, další spolek byl Deutscher Landjugendbud (Svaz německé zemědělské mládeže). Zmíněná sdružení měla společný zájem na tom, aby česká menšina v Mohelnici nedosahovala vyšší moci ve městě a neohrožovala jeho německý charakter.⁴⁶

V roce 1921 byla ve městě otevřena německá zemědělská škola a tento krok potvrdil fakt, že město bylo střediskem zemědělské výroby na Mohelnicku. Poprvé se na škole praktický kurs konal v první polovině roku 1922. Vyučovat se zde začalo od podzimu tohoto roku, přičemž vyučování probíhalo ve dvou odděleních. Při škole byla v provozu také stálá hospodářská poradna a roku 1927 byla škola povýšena na zemský ústav. Budova, kde byla tato škola zřízena, byla zemská vychovatelna, v roce 1931 škola budovu odkoupila. Tato dvouletá hospodářská škola byla v roce 1922 zestátněna, od roku 1945 se stala českou školou a v roce 1956 zanikla. K německým školním budovám ve městě roku 1931 přibyla ještě další, budova německé školky.⁴⁷

Česká menšina neměla v Mohelnici lehký život, ale po vzniku samostatné Československé republiky dne 28. října 1918 se české menšině v roce 1919 povedlo realizovat sen, který měla již před první světovou válkou, zřídit ve městě českou školu. Česká státní menšinová obecná škola byla otevřena 2. května 1919, ředitelem se stal A. Svoboda. Škola začínala s 65 žáky ve školních lavicích, po týdnu se počet žáků zvýšil na 84. Od září roku 1919 měla škola tři třídy, celkem ji navštěvovalo 115 žáků a měla i svoji mateřskou školu. Po delším jednání s městskou radou byla tato škola dočasně umístěna v budově, kde bývala radnice, tyto prostory byly ale nevyhovující, proto se od vzniku školy jednalo o stavbě nové budovy pro tuto školu. Jednání se již 4. září 1921 proměnila ve skutečnost, tento den byla nová budova školy slavnostně otevřena díky úředním zásahům vedení Národní jednoty

⁴⁵ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 76.

⁴⁶ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 85.

⁴⁷ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 81-82.

a vyučovalo se ve čtyřech třídách. Žáci měšťanky museli stále navštěvovat měšťanskou školu v Lošticích, což byla nejbližší česká měšťanská škola.⁴⁸

Výuka první třídy české měšťanské školy byla zahájena až 1. září 1928, ředitelem byl Ladislav Vodák. Tato škola byla umístěna v jednom z pater obecné školy. Mateřská škola byla přemístěna do soukromí. V roce 1932 byly obě školy sloučeny pod jednu správu a ředitelem se stal Richard Řičánek.⁴⁹ Ze začátku školu navštěvovalo 33 žáků, v průběhu tří let se škola rozrostla na školu trojtřídní, počet žáků se zvedl na 145 a fungoval zde také jednorozhodný učební kurz. Velký počet žáků byl způsoben tím, že školu navštěvovali žáci také z několika českých i německých obcí na Mohelnicku. V této situaci se projevil nedostatek místa a vyučování muselo probíhat také v soukromých domech ve městě. Budova školy potřebovala rozšířit, proto škola prošla rekonstrukcí a 12. září 1937 byla slavnostně předána spojené obecné a měšťanské škole a škole mateřské. Měšťanská škola byla po mnichovském diktátu v roce 1938 přestěhována na Bouzov, což pro Mohelnici znamenalo na sedm let zánik českého školství ve městě. Budovu obecné a měšťanské školy v říjnu 1938 obsadila německá vojska.

V říjnu 1919 ke škole mateřské a obecné přibyla i česká živnostenská škola pokračovací, jejíž správu měl na starost ředitel obecné školy. Škola byla dvoutřídní a navštěvovalo ji 40 žáků. Pevné základy školství české menšiny v Mohelnici se nelíbily německým nacionalům. Ti českou menšinu společensky izolovali a tiše bojkotovali. Česká menšina držela spolu, když se s Čechy přátelil nějaký Němec, byl opovrhován německými obyvateli.⁵⁰

Mohelničtí měli stále zájem o zřízení střední školy. V říjnu roku 1938 se skupina zástupců města, v jejichž čele byl prof. Holubar, vydala na landrát (říšskoněmecký krajský správní úřad), kde docílila zřízení dvouleté obchodní školy. Po čase byla škola přejmenována na školu hospodářskou (Wirtschaftschule), město pro tuto školu obsadilo budovu českých škol, kam byla potom přestěhována také odborná zemědělská škola (Landwirtschaftschule). Odborná zemědělská škola byla řízena opavským vládním presidentem a stala se tzv. státním úřadem, ale v roce 1943 byla zrušena. Na obchodní škole v Mohelnici byla 7. listopadu 1938 zahájena výuka, které se účastnilo 61 žáků ve dvou ročnících, ale v roce 1943 byla škola také zrušena. Město se nedočkalo obchodní akademie, do které příčinliví občané Mohelnice udělali

⁴⁸ POSKOČIL, Stanislav, c. d., s. 8.

⁴⁹ VYCHODIL, Ladislav, Soukromý archiv, s. 2.

⁵⁰ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 90.

předběžný zápis. Občanům města nevyšel ani další požadavek na zřízení německého gymnasia.⁵¹

Před vypuknutím druhé světové války město přišlo o zemskou dívčí vychovatelnou, která byla přeměněna na tábor Hitlerjugend, v roce 1940 se tábor přetvořil na tzv. župní domov mládeže (Gaujugendheim). Ke konci války byl zrušen i domov mládeže a budova byla využívána jako provizorní vojenský lazaret německé armády.⁵²

V prvním roce 2. světové války byla v Mohelnici zrušena německá živnostenská škola pokračovací, jedna z nejstarších škol. Během válečných událostí bylo vyučování často přerušováno z důvodu nebezpečí anglo-amerických náletů. V roce 1944 se na mohelnických školách už nekonalo pravidelné vyučování, jednalo se o totální nasazení týkající se ze začátku jen Čechů, ale v tomto roce se rozšířilo i na Němce. Většina učitelů odešla dne 17. srpna 1944 do Horního Slezska na opevňovací práce, takže tu neměl kdo učit a žáci měli také jiné povinnosti. Ti mezi osmi a šestnácti lety byli v létě a na podzim povoláni pracovat do lesů a do zemědělství. Ti, co měli šestnáct let a více, byli povoláni do Hitlerjugend, což byly mládežnické organizace, organizované útvary, které napodobovaly armádu, kde žáci ve většině případů sloužili u protiletectvé obrany. Žákyně byly povolány v únoru roku 1944 do pracovní služby. V zimě tohoto roku byly vyhlášeny uhelné prázdniny, protože nebylo čím topit. Začátkem roku 1945 se velká část škol přeměnila na vojenské lazarety.⁵³

Těsně po skončení války přišel do města Josef Drozd, jenž se stal ředitelem měšťanské školy a kronikářem města. První měsíce po osvobození v roce 1945 hodnotí slovy: „Za prvních osm měsíců od května do prosince nastaly ve městě tak převratné změny, jaké za normálních okolností nepřicházejí během celých staletí. Zarputile německá Mohelnice se proměnila v město české.“⁵⁴

2.2 Školství v Mohelnici po roce 1945

Květen roku 1945 znamenal pro Československo osvobození Rudou armádou. Po této významné události začali do Mohelnice přicházet čeští obyvatelé i se svými dětmi a také čeští učitelé a začalo vysídlování Němců. Česká obecná měšťanská škola byla po osvobození opět

⁵¹ Tamtéž, s. 99.

⁵² KŘUPKA, Václav a VAŇOUREK, c. d., s. 23.

⁵³ POSKOČIL, Stanislav, c. d., s. 12.

⁵⁴ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 112.

otevřena dne 1. září 1945 v budově bývalé české měšťanské školy, ředitelem měšťanské školy se stal Josef Drozd. Ředitelem obecné školy byl Antonín Vychodil, vyučování na obou školách začalo probíhat od 3. září 1945.⁵⁵

V budově školy v dnešní Masarykově ulici nebylo dostatek učeben, proto byly některé třídy přestěhovány do budovy dnešní průmyslové školy. Školní rok 1946–1947 s sebou přinesl změny v obecném školství v Mohelnici, kdy existující obecná škola byla rozdělena na dvě samostatné školy. V původní školní budově (na Masarykově ulici, dnes první základní devítiletá škola) setrvala I. obecná škola, ve které zůstal ředitelem Antonín Vychodil. II. obecná škola byla zřízena v budově dnešní průmyslové školy a ředitelem se zde stal Jaroslav Janíček. Ve školním roce 1949–1950 kapacita těchto dvou mohelnických národních škol nestačila, proto byla v internátě zemědělské školy zřízena III. národní škola na Třebovské ulici a jejím ředitelem se stal Alois Lón.⁵⁶

Dne 1. září 1948 začal platit nový školský zákon, díky kterému měly mít všechny děti stejnou možnost vzdělávání. Stejný zákon změnil i názvy škol, obecné školy byly přejmenovány na školy národní a měšťanské školy se staly školami středními. Září roku 1953 s sebou přineslo zásadní změny školství v Mohelnici, které vyplývaly z nového školského zákona ze dne 24. dubna 1953, jenž byl důležitým mezníkem pro historii školství. Byla jím zavedena jednotná škola a o jeden rok byla zkrácena povinná školní docházka. Došlo také na sloučení národních a středních škol v osmileté střední školy.⁵⁷

V důsledku tohoto nařízení se tři národní a jedna střední škola v Mohelnici sloučily a přeměnily na I. a II. OSŠ (osmiletou střední školu). František Dušek byl ředitelem I. OSŠ, která setrvala na dnešní Masarykově ulici a II. OSŠ setrvala v budově dnešní průmyslové školy, jejím ředitelem byl Alois Lón. Dne 1. září 1958 byla vzhledem k vysokému počtu žáků zřízena samostatná pětiletá národní škola, jejímž ředitelem se stal Stanislav Šplouchal. Tato škola byla dočasně umístěna v I. OSŠ a v internátě zemědělské školy. Počet žáků na základních školách nadále stoupal, proto byla v letech 1957–1958 v Mohelnici vybudována další školní budova na Mlýnské ulici, jejíž slavnostní otevření proběhlo 7. září 1958 a vyučovat se zde začalo o tři týdny později. Do nové školní budovy na Mlýnské ulici se přemístila II. OSŠ. Československé školství prošlo v roce 1960 další reformou, při níž byla školní docházka prodloužena o jeden školní rok. V tomto roce byly I. a II. OSŠ změněny

⁵⁵ HEKELE, František. Počátky české školy v Mohelnici, Kulturní zpravodaj Mohelnice. Březen 1967. s. 4.

⁵⁶ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 147.

⁵⁷ SOKA Šumperk, fond: II. základní devítiletá škola 1953-1981, kronika školy, s. 1-2.

v I. a II. základní devítiletou školu (ZDŠ), ředitelé na těchto dvou školách zůstali beze změny.⁵⁸

Dne 1. září 1947 si Průmyslová škola ve Zlíně otevřela v Mohelnici pobočku, Průmyslovou školu elektrotechnickou. Ředitelem Průmyslové školy ve Zlíně byl Ing. Matěj Hrádek, který školu v září slavnostně otevřel. Pana Ing. Hrádka v Mohelnici zastupoval Ing. Miroslav Röder. Oficiální název školy zněl Průmyslová škola při n.p. SVIT ve Zlíně, elektrotechnické oddělení v Mohelnici. Škola sdružovala tříletou odbornou učňovskou školu, dvouletou mistrovskou školu pro absolventy prvních dvou ročníků učňovské školy a dvouletou vyšší průmyslovou školu. Po dvou letech, ve školním roce 1949–1950, se škola osamostatnila a ředitelem se stal Ing. Röder. Název školy byl Vyšší průmyslová škola elektrotechnická při n.p. MEZ v Mohelnici.⁵⁹

V roce 1954 byla ve městě zahájena výuka na lidové škole umění, která byla pobočkou školy v Zábřehu. Tato škola má od svého otevření sídlo v jedné z budov na Kostelním náměstí.⁶⁰

Dne 1. září 1958 byla v Mohelnici otevřena zvláštní škola, kterou v jedné třídě navštěvovalo 15 žáků, tato škola byla pobočkou zvláštní školy v Zábřehu.

V roce 1958 byl v Mohelnici otevřen ekonomický obor na střední zemědělské technické škole a prvním ředitelem se stal Ferdinand Srostlík. V roce 1991 se studium oboru ekonomiky zemědělství a výživy oslabilo a škola byla přeměněna na obchodní akademii. V roce 1995 se škola zaměřila na daňovou problematiku.⁶¹

V roce 1986 byla dokončena stavba školní budovy na Vodní ulici, kde byl umístěn druhý stupeň I. ZDŠ Masarykovy. Od 1. září 1992 se Masarykova škola odpojila a vytvořily se dvě samostatné školy. V budově školy na Vodní ulici vznikla III. základní škola ve městě a ve stejný rok zde vzniklo nižší gymnázium, oddělené pracoviště Gymnázia Zábřeh. Roku 1994 začala přestavba školy, po jejímž dokončení získala budova bezbariérový přístup, nové učebny a v druhém patře vznikly prostory pro Střední odborné učiliště.⁶²

⁵⁸ KŘUPKA, Václav, c. d., s. 147-149.

⁵⁹ <http://www.spsemoh.cz> [cit. 2012-3-23]

⁶⁰ ŠTIPL, Ctirad. C. d. s. 5.

⁶¹ http://www.oam.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=2 [cit. 2012-3-23]

⁶² <http://www.zsm.cz/> [cit. 2012-3-23]

3 Obecná, později Masarykova škola

3.1 Historie školy do roku 1938

Otevření české školy se připravovalo po první světové válce v roce 1919. U příprav české školy v Mohelnici stál pan učitel Vladimír Křivka, který nechal shromáždit v obecním hostinci v Moravičanech české obyvatelstvo, aby se zde mohl nerušeně uskutečnit zápis a provést přípravné práce pro otevření české školy. Lidé se snažili, aby byla tato škola otevřena a učil se tu český jazyk. Na školu rodiče zapsali 65 dětí, byly mezi nimi i děti, které stále navštěvovaly školu německou, ale jejich rodiče naléhavě žádali, aby do německé školy nemusely.

Česka škola byla dočasně umístěna v muzeu, kde jí místnost pronajímал městský úřad. Škola byla za provizorních podmínek otevřena dne 2. května 1919. Česká část města byla nadšena. Děti byl na škole vysoký počet, z toho důvodu jí zapůjčily okolní české školy vybavení. Alois Svoboda, správce školy z Veselí, byl prvním dosazeným učitelem.⁶³

Škole bylo od zemského výboru přislíbeno zahájení stavby, až se najde místo pro stavbu a finance na zahájení stavby. Budova školy byla postavena na místě dnešní Masarykovy školy. Stavitel Josef Sova v roce 1921 postavil v rámci zákona o menšinovém školství jednoposchodovou budovu nové školy. Výstavba této budovy stála 750 000 korun. Škola byla dostavěna a otevřena ve školním roce 1921–1922. Bylo zde pět velkých tříd, do kterých byly umístěny všechny tři české školy – česká menšinová škola, česká trojtřídní obecná s mateřskou školou a česká dvojtřídní živnostenská škola pokračovací. Školní prostory zahrnovaly rovněž rozlehlou zahradu, venkovní hřiště a byt pro řídícího učitele.⁶⁴

Oslava otevření nové školy probíhala za přítomnosti širokého okolí, byla velká a přerostla v národní manifestaci celého kraje. To byla první etapa snažení českého obyvatelstva ve městě, kterou vedl řídící učitel Antonín Chmela.

Ve školním roce 1922–1923 byla na školu přijata nová učitelka, Anna Zásmětová a v příštím školním roce byl na místo Antonína Kopa přijat Oldřich Straka. Ve školních letech 1925–1926 a 1926–1927 mohelnickou školu navštěvovalo 120 žáků, proto mohla být

⁶³ POSKOČIL, Stanislav, c. d., s. 8.

⁶⁴ HEKELE, František, c. d., s. 5.

otevřena čtvrtá třída a přijat další učitel. Novým učitelem se stal Oto Martinů, který byl původně správcem školy na Studené Loučce.⁶⁵

Českých obyvatel v Mohelnici přibývalo, v roce 1928 se ve městě objevil požadavek na zřízení české měšťanské školy. V září 1928 byla ve městě povolena menšinová měšťanská škola. To znamenalo, že na školu obecnou by měla dále navazovat škola měšťanská, aby české děti nemusely dále do měšťanské školy dojíždět do Zábřeha, Loštic nebo do Olomouce. Škola byla povolena a zřízena výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 31. srpna 1928 číslo 108.413/28 – I. a otevřena dne 1. září 1928.⁶⁶ Do první třídy měšťanské školy, která byla provizorně umístěna v budově školy obecné, chodilo 39 žáků, ředitelem se stal Ladislav Vodák a druhým učitelem byl Oto Martinů.⁶⁷

O vybavení nově otevřené měšťanské školy se staralo ministerstvo školství, v této věci bylo ministerstvo opravdu pozorné, zřizovací dotace pro první ročník činila 13 000 Kč a žáci měli k dispozici vše potřebné k výuce. V soupisu školního vybavení se během prvního školního roku měšťanské školy nacházelo kolem 400 předmětů. Ústřední výbor národní jednoty škole daroval finance v hodnotě 1 000 Kč, za které byly zakoupeny školní pomůcky pro žáky, o Vánocích žáci dostali potřebné věci celkem za 1 065 Kč.⁶⁸

V období let 1928–1938 českou měšťanskou školu postupně řídili tři ředitelé, vyučovalo zde 39 učitelů, z toho 23 učitelů a 11 odborných učitelů, 4 učitelé domácích nauk a 2 praktikanti.⁶⁹ Již od počátku se škola potýkala s nedostatkem učeben, protože byla umístěna jen v jednom poschodí české státní menšinové obecné školy v Mohelnici, vzhledem k velkému počtu žáků se školka musela přesunout do soukromého domu. Od německého vedení města se škola dočkala jen přehlížení, za této situace pro ni hledání nových prostor byl nelehký úkol, až po čase přišla změna k lepšímu, když se škole podařilo pronajmout prostory v domě J. Schücka, školní pomůcky tak nemusely být na několika místech.

Podle výnosu ministerstva školství a národní osvěty ze dne 12. července 1929, číslo 89.323/29 byl na měšťanské škole otevřen třetí ročník. Během školního roku 1929–1930

⁶⁵ HEKELE, František. Počátky české školy v Mohelnici (dokončení), *Kulturní zpravodaj Mohelnice*. Duben 1967, s. 4.

⁶⁶ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy, s. 3.

⁶⁷ *Mohelnice. Kulturní zpravodaj*. Mohelnice: Osvětová beseda, 1963–1970. Březen 1967, s. 4.

⁶⁸ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy s. 6.

⁶⁹ POSKOČIL, Stanislav, c. d., s. 9.

v obecné škole působili Antonín Chmela, Oldřich Straka a Oto Martinů, kteří vyučovali ve třech třídách a školu navštěvovalo 88 žáků. Po odchodu zatímního učitele Oty Martinů byla zatímní učitelkou ustanovena Růžena Vodáková, podle vynesení ministerstva školství a národní osvěty ze dne 1. června 1929, číslo 68.236/29 – I. Škola musela uvolnit první patro, aby tam bylo možno umístit třídy měšťanské školy, mateřská škola byla na nějaký čas přestěhována

do domu Bertholda Wolfa, také první třída obecné školy musela budovu opustit a byla umístěna v kanceláři okresního silničního výboru. O umístění tříd měšťanské školy v prvním poschodí rozhodl inspektorát. Měšťanská škola tedy vytlačila z budovy školy jednu ze tříd školy obecné, následující roky s sebou přinesly i další přemístění tříd školy obecné do soukromých domů.⁷⁰

Výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 22. srpna 1930, číslo 114.182/30-I se na měšťanské škole otevřel čtvrtý ročník a měšťanská škola se stala úplnou.⁷¹ Během školního roku 1930–1931 školu navštěvovalo již 145 žáků, to byly na škole otevřeny všechny čtyři třídy. Do mohelnické měšťanské školy chodili i žáci z okolních obcí (z Třeštiny, Lukavice, Bohuslavic, Zvole, Slavoňova, Mírova, Svinova, Vlachova, Újezdu a Moravičan). Škola však měla jen tři učebny a podle rozhodnutí inspektorátu státních menšinových škol v Šumperku ze dne 27. srpna 1930 číslo 554/30 se mělo vyučovat ve dvou třídách obecné a měšťanské školy polodenně jen tak dlouho, než se najdou vhodné prostory pro výuku, což vyvolalo stávku rodičů žáků obecné školy.

Inspektor Antonín Urie byl ve škole přítomen 2. září 1931, ten den se začalo učit na měšťanské škole a obecná škola stávkovala. Podle žádosti inspektora se začalo s polodenním vyučováním, dopolední vyučování probíhalo od sedmé hodiny ranní do 12 nebo 13 hodin pro třídy I. a, I. b a II. a odpolední vyučování pro II. a III. třídu se konalo od 12 nebo 13 hodin do 18 hodin. Odpolední vyučování by místní žáci obecné školy zvládali lépe. Žáci, kteří museli do školy dojíždět, čekali již od půl desáté na odpolední výuku. K těmto událostem nemuselo dojít, kdyby během zřízení měšťanské školy byla zřízena jedna správa pro školu měšťanskou i obecnou alespoň do doby, než bude zřízena školní budova pro měšťanskou školu. Zlepšení poměrů ve škole přineslo pronajmutí místností v Göthově ulici

⁷⁰ HEKELE, František. Počátky české školy v Mohelnici (dokončení), Kulturní zpravodaj Mohelnice. Duben 1967. s. 4.

⁷¹ SOKA ŠUMPERK, fond: Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice, inv. č. 1, kronika školy, s. 31,

číslo 14 v domě stolaře Jana Schücha. Dne 1. prosince 1930 začalo řádné pravidelné vyučování ve všech třídách, tento den škola do pronajatých prostor nastěhovala třídy I. a a I.b, učitelé museli přecházet z budovy do budovy, což bylo časově náročné. Poté, co škola vyřešila problémy s prostory, objevil se nový problém, nedostatek školního nábytku. Škole byl nábytek zapůjčen, ale problém byl v tom, že zapůjčené stoly z hostince Slavia se musely vždy v sobotu odnést zpět do hostince a v pondělí znovu přestěhovat do školy.⁷²

Řediteli Vodákovi nezáleželo na menšinovém školství, neskrýval svůj záporný postoj k české menšině, jen před školními úřady se snažil prokazovat svoje schopnosti řídit školu. Spravedlnosti nebo pomoci se české menšině nedostalo ani u inspektora pro menšinové školství, protože inspektor stál na straně ředitele Vodáka. Učitelé odcházeli a ředitel Vodák byl obviněn z podvodů a machinací, kdy falšoval například data narození žáků.⁷³

Během školního roku 1931–1932 školu navštěvovalo 160 žáků, v tomto roce se na škole vyučovaly nepovinné předměty, německý a francouzský jazyk, těsnopis a psaní na stroji. Na škole probíhala také výuka katolického, československého a izraelského náboženství.⁷⁴

V dalším školním roce 1932–1933 školu začali navštěvovat žáci i z dalších okolních obcí (z Květína, Doubravice, Stavenice, Radnice, Bezděkova, Blažova, Velkého Podolí, Králové, Olešnice, Studené Loučky i z Loštic), které zřejmě přitáhla materiální vybavenost školy, a počet žáků měšťanské školy tak stoupl na 192.⁷⁵ Neustále se zvyšující počet žáků se řešil umístěním tříd na další místa, což bylo komplikované. Přišly rozpory mezi obecnou a měšťanskou školou, řídící učitel Antonín Chmela a také ředitel měšťanské školy Ladislav Vodák odešli ze školy. Tímto se odstartovalo pokojné období obou škol, spojením obecné a měšťanské, pod jednu správu v roce 1932. Školní rok 1932–1933 s sebou přinesl i nového ředitele, kterým se stal Richard Řičánek, který byl od 1. července 1933 jmenován definitivním ředitelem obecné a měšťanské školy s československým vyučovacím jazykem. V roce 1933 škola měla už šest budov. Když se uvolnil byt v budově školy po Antonínu Chmelovi, byla zde v jednom z pokojů umístěna třída I. b. Po úpravě bytu zde tato třída zůstala trvale

⁷² SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy, s. 32–35.

⁷³ HEKELE, František. *Počátky české školy v Mohelnici (dokončení)*, Kulturní zpravodaj Mohelnice. Duben 1967. s. 4.

⁷⁴ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.

⁷⁵ SOKA ŠUMPERK, fond: *Inventář školy Mohelnice – Česká 1928 – 1953 (1960)*, s. 2.

a v upraveném bytě se také začalo vyučovat vaření dívek III. a IV. ročníku měšťanské školy v nově vzniklé školní kuchyni.⁷⁶ V tomto školním roce se začaly připravovat podklady pro stavbu nové školy, jež byla roku 1935 zařazena do tříletého státního programu.

Ve školním roce 1933–1934 byla nadále spojená organizace měšťanské i obecné školy. Ke škole obecné byla přičleněna mateřská škola. Školu měšťanskou navštěvovalo 219 žáků (123 chlapců a 96 dívek) a trojtřídní obecnou školu 72 žáků (32 chlapců a 40 dívek). V hlavní budově zde zůstaly z obecné školy II. a III. třída, I. třída byla přemístěna z kanceláře silničního výboru do domu číslo 31 v Beethovenově ulici. V obecné škole působili: definitivní učitel Oto Martinů, definitivní učitelka Ludmila Singerová-Menšíková a definitivní učitelka Josefa Kudličková. Ženské ruční práce vyučovala definitivní učitelka ženských ručních prací Zdenka Labáková a další. Měšťanská škola otevřela nově pobočku při třetí třídě, pro kterou nebylo místo, proto musela I. třída obecné školy uvolnit kancelář silničního výboru. Z měšťanské školy odešel výpomocný učitel Jaroslav Batěk, zatímní učitel Bohumil Matušík a Augustin Knob. Místo po B. Matušíkovi obsadila definitivní odborná učitelka Olga Horčičková. Na měšťanskou školu byl určen zatímní odborný učitel Jaromír Horčička a další.

Neustále se zvyšovalo množství žáků měšťanské školy. Ve školním roce 1934–1935 navštěvovalo obecnou školu 74 žáků (36 chlapců a 38 děvčat) a školu měšťanskou navštěvovalo 242 žáků (152 chlapců a 90 dívek). V obecné škole v učitelském sboru dále zůstávali Oto Martinů, Ludmila Menšíková-Singerová a Josefa Kudličková. Na měšťanskou školu byli dosazeni: Marie Houserová, Pavel Paroubek a Marie Málková-Radoušová. V tomto školním roce ředitel nepřestával v jednání o stavbě budovy pro měšťanskou školu, a tak se snažil odpovědné činitele donutit k činu i pomocí tisku. Dne 5. prosince 1935 ředitel osobně ukázal panu ministerskému radovi četnost jednotlivých školních budov ve městě, ten uznal nevyhovující stav školy a přislíbil pomoc s uskutečněním stavby školy.⁷⁷

Ve školním roce 1935–1936 se nezměnila organizace školy měšťanské ani obecné. Obecnou školu navštěvovalo 74 žáků (37 dívek a 37 chlapců), měšťanskou školu navštěvovalo 247 žáků (83 dívek a 164 chlapců). Na obecné škole zůstal Oto Martinů, Ludmila Menšíková-Singerová a Josefa Kudličková. Z měšťanské školy odešel Bedřich Dosoudil, Pavel Paroubek, Marie Málková-Radoušová i Marie Houserová a nově dosazeni

⁷⁶ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.

⁷⁷ Tamtéž..

byli Augustin Knob a Jindřich Švec, který nastoupil v říjnu 1935 na vojnu a za něj nastoupil František Matějka. Dále nastoupil učitel němčiny Karel Švehla a literární praktikant učitelství Antonín Kleibl. I v tomto školním roce probíhalo vyučování některých tříd mimo hlavní budovu školy.⁷⁸

V letech 1936–1937 školu obecnou navštěvovalo 63 žáků (26 dívek a 37 chlapců), školu měšťanskou navštěvovalo 266 žáků (96 dívek a 170 chlapců). Vysoký počet žáků měšťanské školy mohl být například způsoben zákonem o svobodných měšťanských školách. V obecné škole nahradil odcházejícího definitivního učitele Otu Martinů zatímní učitel Edvard Hogel. Ten již v říjnu nastoupil do vojenské služby, proto jej nahradil nový výpomocný učitel Karel Kovařík. Členové učitelského sboru na měšťanské škole zůstali stejní jako rok předešlý. Tento rok proběhla přestavba školy.⁷⁹

3.1.1 Přestavba školní budovy

Po devíti letech provizorního provozu měšťanské školy se v roce 1936 rozhodlo o přestavění a rozšíření budovy obecné školy. Přestavba školy měla být takového rozsahu, aby se do prostor školy mohly umístit i třídy měšťanské a obecné školy a škola mateřská. Stavba školy byla zadána přes konkursní řízení staviteli Josefu Kučerovi. Němci žijící v Mohelnici, kteří se zájmem přihlíželi vývoji situace v Německu, velice neradi pozorovali stavbu nové školní budovy. Stavitel J. Kučera školu zvládl postavit během jednoho roku. Finanční náklady na stavbu školy byly 1 250 000 korun. Škola se nachází v dnešní Masarykově ulici. Dne 12. září 1937 se konalo slavnostní otevření budovy, která byla přizpůsobena oběma školám a škole mateřské. Dne 12. září 1937 bylo na škole zahájeno vyučování. Radostnou náladu z otevření školy přerušila zpráva o těžké nemoci prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. Prezident zemřel 14. září 1937, dva dny po otevření školy.⁸⁰

Školní rok 1937–1938 s sebou přinesl opětovně vyšší počet žáků, již 333, z tohoto počtu žáků navštěvovalo 273 žáků (101 dívek a 172 chlapců) školu měšťanskou a 60 žáků (30 dívek a 30 chlapců) školu obecnou. Organizace mateřské, obecné i měšťanské školy zůstala beze změny. Do klidného chodu školy zasáhlo až dění v mezinárodní politice, zejména agresivní politika Německa.

⁷⁸ SOkA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ KRŮPKA, Václav a VAŇOUREK, Martin, c. d., s. 25.

3.2 Masarykova škola v období od roku 1938 do roku 1945

Ve funkci ředitele školy nahradil Richarda Řičánka dne 1. července 1938 Jakub Fintajzl z Valtic. Během letních prázdnin 1938 se ve škole pracovalo, dodělávaly se například podlahy v některých třídách, malovalo se, byly montovány kamenné kašny s pitnou vodou a další úpravy. Na obecnou školu byl definitivně určen František Hykrda. Už od září roku 1938 vyučování nebylo poklidné, mnoho žáků již mělo otce, kteří narukovali. František Hykrda byl povolán na vojenské cvičení, další z učitelů byli povoláni do svých vojenských pluků a školní práce tak trpěla. Organizace se nezměnila, do obecné školy chodilo 62 žáků (32 dívek a 30 chlapců), měšťanskou školu navštěvovalo 242 žáků (94 dívek a 148 chlapců). Ve škole probíhala praktická cvičení, hlavním zájmem všech bylo připravit se na obranu vlasti. Dne 29. září 1938 žáci absolvovali brannou vycházku do Loštic, kde navštívili vojenský lazaret.⁸¹

V prvních říjnových dnech roku 1938 německá armáda po etapách obsazovala naše pohraniční území. V noci z 6. na 7. října odvážní čeští učitelé přemístili některé vybavení školy do školy v Lošticích, které už ležely za delimitační čarou. Pomůcky, které byly zachráněny, se po sepsání uschovaly do krabic. Učitelé pro sebe hledali umístění na zbývajícím československém území.

Mohelnice byla obsazena v poslední, páté etapě záboru dne 10. října 1938. Mohelničtí Němci byli z probíhajících událostí nadšeni, již od ranních hodin netrpělivě vyčkávali příjezdu jednotek wehrmachtu v nazdobených ulicích. Město se stalo součástí Německa a české školství tu na čas zaniklo. Měšťanská škola byla přemístěna na Bouzov. Mohelnická škola se stala německou, učilo se zde jen v němčině. Nově postavenou budovu školy se ale nikomu opouštět nechtělo.⁸² V Mohelnici zůstalo jen několik českých rodin, které byly smíšené, jejich děti musely navštěvovat německé školy, protože o jakémkoli českém školství tu nemůžeme ani mluvit. Jen prázdné budovy zůstaly po vyklizení českých škol (mateřská, obecná a menšinová).

Pouze rok po přestavbě budovy Masarykových škol se tato budova stala sídlem německého učitelského ústavu, který Němci vytvořili. Během války byla budova znovu

⁸¹ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.

⁸² Tamtéž.

vyklizena, její vybavení bylo uskladněno v dílně a vznikl zde potřebný vojenský lazaret pro německé vojáky, protože přibývalo obětí války. Některé prostory školy byly menšími úpravami přeměněny podle potřeb lazaretu. Například v tělocvičně byly operační sály a ložnice, toalety ve druhém patře změněny na umývárny pro internát.

Dne 9. května 1945, po osvobození, byla budova Masarykových škol zabrána československým vojenským oddílem pěšího pluku číslo 13. Tak byla škola zachráněna před vyloupením školních sbírek a školního zařízení.⁸³

3.3 Masarykova škola od roku 1945 do roku 1953

Čeští obyvatelé se do Mohelnice začali už v květnu 1945 pozvolna vracet. O ochranu majetku školy se staral staronový školník Alois Šťastný, který se do školy nastěhoval. Organizováním měšťanské školy byl pověřen odborný učitel Klimeš z Loštic a po něm odborný učitel J. Oštádal. Ode dne 26. června měl odborný učitel Sadílek, který měl povinnost vyučování v Postřelmově, na starost správu školy. Během prázdnin se škola čistila a postupně uváděla do stavu, v jakém se nacházela před okupací. Bylo zde třeba provést odstranění stavebních úprav, které byly na škole během války provedeny. Tyto stavební práce dostal na starost školník A. Šťastný, který na škole působil jako školník i před válkou, tudíž přesně znal stav školy po přestavbě z roku 1937.⁸⁴

O lidech, kteří přicházeli do Mohelnice, nebyly vedeny žádné přesné údaje, vše se vyřizovalo velmi jednoduše, třeba jen na základě ústní domluvy. Do Mohelnice se lidé stěhovali nejen z okolí, ale i z celé Moravy, z mnoha míst z Čech a ze Slovenska. Během zápisu žáků uskutečněného dne 26. 6. 1945, který organizoval G. Sadílek, bylo do obecné školy zapsáno 14 žáků a 52 žáků do školy měšťanské, přičemž počty žáků se během prázdnin zvýšily.

O správu měšťanské školy se od 30. července 1945 staral odborný učitel Josef Drozd. Správa měšťanské školy byla podle přání ředitele J. Drozda od 1. září 1945 oddělena, měšťanská i obecná škola měly svoji správu. Správcem obecné školy byl jmenován Antonín Vychodil, správou druhé školy byl pověřen Jaroslav Janíček. Z učitelů, kteří na škole

⁸³ SOKA ŠUMPERK, fond: *Obecná škola Masarykova Mohelnice*, kronika 1945–1953. s. 6.

⁸⁴ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.

působili, se vrátil jen František Hykrda, který původně působil na škole obecné a po návratu na škole měšťanské.⁸⁵

Školní rok byl zahájen dne 3. září 1945, jeho zahájení se účastnili rodiče, členové místní správní komise a příškolených obcí. Vyučovat se na škole začalo až o týden později, protože se musely dokončit opravy školy. Po zápise provedeném odborným učitelem O. Sadílkem bylo do obecné školy přihlášeno jen 14 dětí, tento počet se od července do září zvýšil na 185 žáků, koncem roku bylo žáků již 271. Učit se začalo v pěti třídách postupných a jedné pobočce při první třídě. Pro šest tříd byli celkem k dispozici jen čtyři učitelé, Antonín Vychodil, Jaroslav Janíček, Bohumila Zahradová a Olga Kotrlová, ve dvou třídách se suplovalo. Dne 25. září nastoupila výpomocná učitelka Vlasta Cejpková ve třetí třídě a 10. října se z vojenské služby vrátil definitivní učitel Alois Přidal, který učil v páté třídě. Vzhledem ke stále se zvyšujícímu počtu žáků správa školy podala žádost na zemskou školní radu o další pobočky. Žádosti školy zemská školní rada vyhověla a byly otevřeny pobočky pro druhou, třetí a čtvrtou třídu. Pozice učitelů zde od 14. ledna 1946 obsadila Emilie Muzikantová a od 8. dubna 1946 výpomocný učitel Václav Krejčíř, jedno učitelské místo se až do konce školního roku nepodařilo obsadit.⁸⁶

Do měšťanské školy se v červenci 1945 zapsalo 52 žáků, což byl velice malý počet a hrozilo, že se škola neotevře. Počet zapsaných žáků se zvýšil během prázdnin při dodatečných zápisech a po přijímacích zkouškách do vyšších ročníků, od září bylo v měšťanské škole 166 žáků ve čtyřech třídách. Na konci roku školu navštěvovalo 201 žáků. Na měšťanské škole působili mimo ředitele Josefa Drozda také Oldřich Sadílek, Josef Hustý, František Kristen a Stanislav Prokop.⁸⁷ V prvním pololetí se vyučovalo podle starých osnov, ve druhém pololetí podle nových prozatímních osnov. Pracovalo se s nedostatkem učebnic a pomůcek pro vyučování.⁸⁸

Dne 18. listopadu 1945 byla stanovena újezdní školní rada, své zástupce v ní měla škola obecná i škola měšťanská. Obecnou školu zde reprezentoval řídící učitel Antonín

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ SOKA ŠUMPERK, fond: *Obecná škola Masarykova Mohelnice*, kronika 1945–1953, s. 7-8.

⁸⁷ POSKOČIL, Stanislav, c. d., s. 14.

⁸⁸ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.

Vychodil a učitel Jan Janíček, za školu měšťanskou ředitel Josef Drozd a odborný učitel František Hykrda. Předsedou rady se stal Josef Drozd a místopředsedou J. Chovančík.⁸⁹

Rozdíly mezi žactvem v obecné škole byly značné, přistěhovalo se z různých krajů a nebylo zvyklé na pravidelnou školní docházku, někteří vůbec neuměli česky, protože přestoupili z německých škol. Pro učitele byla práce s žáky složitá a vyčerpávající. Nejlépe se začínalo s mladšími od začátku. Co se týká zařízení a vybavení obecné školy v prvním školním poválečném roce, bylo spíše skromnější, jen potřebný nábytek, některé pomůcky pro vyučování a knihovna byla prázdná. Až v roce 1946 byly navráceny knihy z učitelské knihovny, které byly během války uschovány v měšťanské škole na Bouzově. Ke konci roku měla učitelská knihovna 54 kusů knih a 51 kusů se nacházelo v knihovně žákovské. V kabinetech obecné školy měli učitelé jen staré obrazy, některé pomůcky si učitelé půjčovali od učitelů z měšťanské školy, která přebrala vybavené kabinety po německých školách, ale většina pomůcek obecné škole nevyhovovala. V Masarykově škole bylo zřízeno stálé loutkové divadlo, které se nacházelo v dílně a o jeho vybavení se postarali učitelé z obecné i měšťanské školy. Učitelé vyrobili loutky a dekorace, členky sokola pak ušily oblečky.⁹⁰

Školní rok 1946–1947 přinesl změny v obecném školství v Mohelnici. Městská školní rada podala zemské školní radě v Brně žádost o rozdělení školy na dvě samostatné školy. Žádosti bylo vyhověno a škola byla od 1. září 1946 rozdělena, ve skutečnosti však byla pod jednou správou až do prosince téhož roku, kdy město vyhovělo podmínkám zemské školní rady. Dosavadní obecná škola se rozdělila na dvě samostatné školy, v budově Masarykovy školy zůstala pětitřídní obecná škola, ve funkci ředitele zde setrval Antonín Vychodil. Druhá obecná škola byla umístěna v budově dnešní průmyslové školy, ředitelem byl ustanoven Jaroslav Janíček.⁹¹ První obecnou školu navštěvovalo celkem 153 žáků a druhou obecnou školu navštěvovalo 192 žáků.⁹²

Měšťanskou školu na začátku školního roku 1946–1947 navštěvovalo 209 žáků, na konci roku o 25 žáků více. Tento školní rok se vyučovalo v sedmi třídách, přičemž chlapecké a dívčí třídy byly oddělené. Mohelnická firma MEZ (elektromotory Mohelnice)

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ SOKA ŠUMPERK, fond: *Obecná škola Masarykova Mohelnice*, kronika 1945–1953, s. 22-23.

⁹¹ POSKOČIL, Stanislav, c. d., s. 14.

⁹² SOKA ŠUMPERK, fond: *Obecná škola Masarykova Mohelnice*, kronika 1945–1953, s. 34.

přispěla finanční částkou 51 500 Kč na rozhlasové zařízení pro školu obecnou i měšťanskou.⁹³

Obecná Masarykova škola měla v roce 1947–1948 pět tříd s celkovým počtem 191 žáků. Dne 9. dubna 1948 navštívil školu zemský školní inspektor Oldřich Horák, který měl za úkol zjistit znalosti žáků z českého jazyka, výsledky zjištění sloužily jako podklad k úpravám školních osnov. Bohumila Zahradová se stala správkyní učitelské knihovny, která obsahovala 107 svazků, a žákovské knihovny, která obsahovala 209 svazků. Během zimy si žáci mohli o velké přestávce vybrat z bílé kávy nebo mléka, rozdělování a ohřívání mléka měl na starost školník Alois Šťastný. Celkem se spotřebovalo 700 litrů mléka.⁹⁴

Na začátku školního roku 1947–1948 měšťanskou školu navštěvovalo 267 žáků a na jeho konci o dva žáky méně. Dne 21. dubna 1948 byl vydán školský zákon číslo 95 Sbírky o základní úpravě jednotného školství. Tento školský zákon zásadně změnil organizaci československého školství, zavedl školu II. stupně, která nahradila školy měšťanské a nižší střední školy. V prosinci 1947 byla uskutečněna recitační soutěž se žáky čtvrtých tříd, nejlepší recitátoři získali knihy z knihkupectví od pana Majera. Na klasifikační konferenci dne 15. června 1948 bylo ze sedmi tříd čtyř ročníků, celkem rozhodnuto o žácích, kteří nejsou způsobilí postoupit do dalších tříd, těchto žáků bylo celkem 25.⁹⁵

Dne 1. září 1948 vešel v platnost nový školský zákon, díky němuž měly mít všechny děti stejná práva na vzdělání. Po odchození pěti let v národní škole žáci pokračovali v jednotné střední škole. Žáci, kteří měli s učením problémy, se mohli zdokonalovat v doučovacích skupinách. Na škole bylo žákům umožněno navštěvovat zájmové kroužky, například pěvecký nebo vlastivědný. Během školního roku 1948–1949 školu navštěvovalo 193 žáků.⁹⁶

Měšťanskou školu během školního roku 1948–1949 navštěvovalo 291 žáků, během roku se tento počet ještě o 10 žáků zvýšil, vyučovalo se ve čtyřech postupných třídách. Dne

⁹³ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.

⁹⁴ SOKA ŠUMPERK, fond: *Obecná škola Masarykova Mohelnice*, kronika 1945–1953, s. 47-52.

⁹⁵ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.

⁹⁶ SOKA ŠUMPERK, fond: *Obecná škola Masarykova Mohelnice*, kronika 1945–1953, s. 61.

20. června 1949 bylo na klasifikační poradě určeno 13 žáků nezpůsobilých postoupit do dalšího ročníku.⁹⁷

Ve školním roce 1949–1950 navštěvovalo národní školu 197 žáků. Během tohoto školního roku obdrželi téměř všichni žáci nové učebnice, které vydalo státní nakladatelství. V tomto školním roce do měšťanské školy chodilo 349 žáků.

V nádražní ulici se roku 1950 opravil bývalý hostinec a byl zde dne 14. prosince 1950 zahájen provoz školní stravovny, kde se vařily obědy pro děti, jejichž matky chodily do zaměstnání. Cena obědu byla jednotná, 7 Kčs. Ve stejný den jako stravovna byl zahájen provoz družiny školní mládeže.

Chod školy zůstal nezměněn až do roku 1953, tohoto roku byl dne 24. 4. vydán školský zákon, jenž zavedl jednotnou školu a o jeden rok zkrátil povinnou školní docházku. Roku 1953 byly obě školy (obecná a měšťanská) sloučeny v základní školu.⁹⁸

3.4 Osobnosti z učitelského sboru Masarykovy školy

Ladislav A. Vodák se narodil 15. června 1887 ve Všehrdech v Čechách. V Břízku navštěvoval jednotřídní obecnou školu, poté zahájil studium na první české státní reálce, kde roku 1907 vykonal státní maturitní zkoušku. O rok později složil v Praze zkoušku z učitelské dospělosti. V roce 1910 složil v Praze zkoušku z učitelské způsobilosti pro obecné školy a roku 1913 složil v Plzni zkoušku z učitelské způsobilosti pro měšťanské školy. A v roce 1925 složil speciální zkoušku z výchovných ručních prací. Dne 1. května 1929 byl ustanoven definitivním ředitelem školy v Mohelnici.

Oto Martinů se narodil 12. ledna 1897 v Poličce, kde vychodil pět tříd obecné a tři třídy školy měšťanské, ve stejném městě v roce 1915 absolvoval učitelský ústav. O tři roky později složil zkoušku učitelské způsobilosti a od 1. září 1925 působil v Mohelnici na obecné škole jako definitivní učitel.

Antonín Vychodil se narodil 2. dubna 1904 v Tučapech, okres Olomouc. Od 15. září 1910 navštěvoval obecnou školu v Dubě nad Moravou a od 15. září 1916 měšťanskou školu v Tovačově. Dne 19. června 1923 maturoval na učitelském ústavu v Olomouci. Dne 20. listopadu 1925 vykonal zkoušku učitelské způsobilosti v Praze. Od 1. října 1925

⁹⁷ SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.

⁹⁸ Ladislav Vychodil, Soukromý archiv, s. 3.

do 31. března 1927 vykonával vojenskou presenční službu v Olomouci. Dne 1. září 1945 nastoupil v Mohelnici jako zatímní řídící učitel.⁹⁹

Josef Drozd se narodil 3. února 1895 ve Strupšíně, navštěvoval Gymnázium Zábřeh, do kterého každý den docházel ze Strupšína pěšky 15 kilometrů, po maturitě nastoupil vojenskou službu u rakouské armády. Až po tom, co se vrátil z války, se rozhodl, že bude učitelem. Jako učitel působil již v době, kdy neměl dodělané všechny učitelské zkoušky, které však postupně splnil. V letech 1945–1949 působil jako ředitel měšťanské školy v Mohelnici.¹⁰⁰

⁹⁹ ŠTIPL, Ctírad. Antonín Vychodil – pan učitel, Objektiv Mohelnice. Únor 2012. s. 4.

¹⁰⁰ DAVID, Z., ed. a FILIP, Zdeněk, ed. *Slovník učitelských osobností okresu Šumperk*. Šumperk: Oblastní rada Českomor. odb. svazu prac. školství, 1990, s. 39-40.

Závěr

Historie školství v Mohelnici sahá až do roku 1275, kdy se v Mohelnici datuje první škola. Tato škola byla farní a byla jedinou školou rozsáhlé farnosti ještě v 18. století.

Mohelnická škola měla mnoho významných absolventů, mezi které patřili například František Hertzig, Judas Tadeáš Supper nebo Bartoloměj Christelius. Vlivem Němců žijících v Mohelnici zde na začátku 80. let 19. století vznikaly spolky, které měly šířit německý nacionalismus. Během 19. století farní školu navštěvovalo mnoho dětí z okolních vesnic. V roce 1852 byla škola z dvojtřídní rozšířena na čtyřtřídní. Roku 1872 zemská školní rada v Brně povolila zřízení smíšené trojtřídní měšťanské školy v Mohelnici. V roce 1889 byla ve městě otevřena další škola, německá učňovská škola pokračovací. Rokem 1902 bylo školství rozšířeno o německou mateřskou školu. V roce 1906 byla v Mohelnici postavena budova zemské dívčí vychovatelny. Po vzniku Československa nastal vzestup školství. Dne 2. května 1919 byla ve městě otevřena česká státní menšinová škola obecná. V říjnu 1919 ke škole mateřské a obecné přibyla i česká živnostenská škola pokračovací. V roce 1921 byl ve městě zahájen provoz německé zemědělské školy. Výuka první třídy české měšťanské školy byla zahájena až 1. září 1928.

V roce 1937 byla budova obecné školy rozšířena, byly zde umístěny škola obecná, měšťanská a mateřská. V říjnu 1938 nově opravenou budovu školy obsadili němečtí vojáci. V důsledku Mnichovské dohody došlo k zániku školy a během druhé světové války v nové školní budově Němci zřídili vojenský lazaret pro raněné německé vojáky.

Po válce se do Mohelnice začali vracet čeští obyvatelé a uskutečnil se odsun Němců. V Masarykově škole opět začala fungovat škola obecná i měšťanská. V roce 1948 začal platit nový školský zákon, díky kterému měly všechny děti stejnou možnost vzdělávání. Stejný zákon změnil i názvy škol, obecné školy byly přejmenovány na školy národní a měšťanské školy se staly školami středními. Září roku 1953 s sebou přineslo zásadní změny školství v Mohelnici týkající se nového školského zákona ze dne 24. dubna 1953, jenž byl důležitým mezníkem v historii školství. Byla jím zavedena jednotná škola a o jeden rok byla zkrácena povinná školní docházka. Došlo také ke sloučení národních a středních škol v osmileté střední školy.

Cílem mé práce bylo objasnit vývoj školství v Mohelnici a popsat jej tak, aby byla práce srozumitelná a také, aby se v ní nacházely důležité momenty vývoje školství v Mohelnici. Práce se dá využít jako zdroj informací o historii města Mohelnice, o školství ve městě a také může sloužit k rozšíření znalostí o městě.

Součástí práce je také pracovní list, který může sloužit učitelům jako pomůcka pro výuku. Žáci by po nastudování práce měli být schopni odpovědět na všechny otázky.

Tato práce by mohla být rozšířena a podrobněji zaměřena na vývoj středních škol v Mohelnici. Lze také navázat na vývoj základního školství po roce 1953 do současnosti.

Seznam použité literatury, pramenů a internetových zdrojů

Literatura

- KŘUPKA, Václav a VAŇOUREK, Martin. *Mohelnice ve fotografii do roku 1948*. Mohelnice: Martin Vaňourek, 2007. 55 s. ISBN 978-80-902949-3-6.
- BŘEZINA, Jan. *Zábřežsko v období feudalismu do roku 1848*. Ostrava, 1963.
- KŘUPKA, Václav, ed. *Mohelnice včera a dnes: [sborník o minulosti a současnosti Mohelnice]*. Mohelnice: Komise pro oslavy 700. výročí povýšení Mohelnice na město, 1973. 204 s., [15] s. obr. příl.
- HOSÁK, Ladislav. *Z nejstarších dějin Mohelnicka - Z minulosti města: Mohelnice*. Mohelnice, 1953.
- MELZER, Miloš, ed. *Vlastivěda šumperského okresu*. 1. vyd. Šumperk: Okr. vlastivědné muzeum, 1993. 585 s., 115 obr. na příl. ISBN 80-85083-02-7.
- DAVID, Z., ed. a FILIP, Zdeněk, ed. *Slovník učitelských osobností okresu Šumperk*. Šumperk: Oblastní rada Českomor. odb. svazu prac. školství, 1990. 162 s.
- ŠTIPL, Ctirad. *Z kroniky města Mohelnice*. [Mohelnice]: Ctirad Štipl, c2003. 27 s.
- ŠTIPL, Luděk. *Mohelnice: služby, ubytování, telefony, historie, památky, osobnosti: [informační průvodce po Mohelnici a jejím okolí]*. Mohelnice: Novita, 1999. 24 s.
- POSKOČIL, Stanislav. *Masarykova škola - Mohelnice - vzpomínky spolužáků na školu po roce 1945 : léta prožitá ve školních lavicích 1945 – 1950*. 2010. 54 s.
- HEKELE, František. *Počátky české školy v Mohelnici, Kulturní zpravodaj Mohelnice*. Březen 1967.

- HEKELE, František. *Z historie mohelnického školství*, *Kulturní zpravodaj Mohelnice*. Březen 1968.
- HEKELE, František. *Počátky české školy v Mohelnici (dokončení)*, *Kulturní zpravodaj Mohelnice*. Duben 1967.
- ŠTIPL, Ctirad. *Antonín Vychodil – pan učitel*, *Objektiv Mohelnice*. Únor 2012. 8. s.
- BARTOŠ, Josef, ed. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*. Sv. 4, *okresy: Šumperk, Zábřeh, Rýmařov*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1974. 316 s., 7 bar. mp. příl.
- ADAMOVIČ, Karolína a MATES, Pavel. *České dějiny v datech: 1945-1997*. Praha: Linde, 1998. 102 s. ISBN 80-7201-122-7.
- PACNER, Karel. *Osudové okamžiky Československa*. 2., dopl. vyd., v Albatrosu 1. vyd. Praha: Albatros, 2001, dotisk. 619 s. Klub mladých čtenářů. ISBN 80-00-00987-0.

Prameny

- SOKA ŠUMPERK, fond: *Obecná škola Masarykova Mohelnice*, kronika 1945 – 1953.
- SOKA ŠUMPERK, fond: *Česká státní menšinová obecná a měšťanská škola Mohelnice*, inv. č. 1, kronika školy.
- SOKA ŠUMPERK, fond: *Inventář školy Mohelnice – Česká 1928 – 1953 (1960)*
- SOKA Šumperk, fond: *II. základní devítiletá škola 1953-1981*, kronika školy.
- *Soukromý archiv* Ladislava Vychodila.

Internetové zdroje

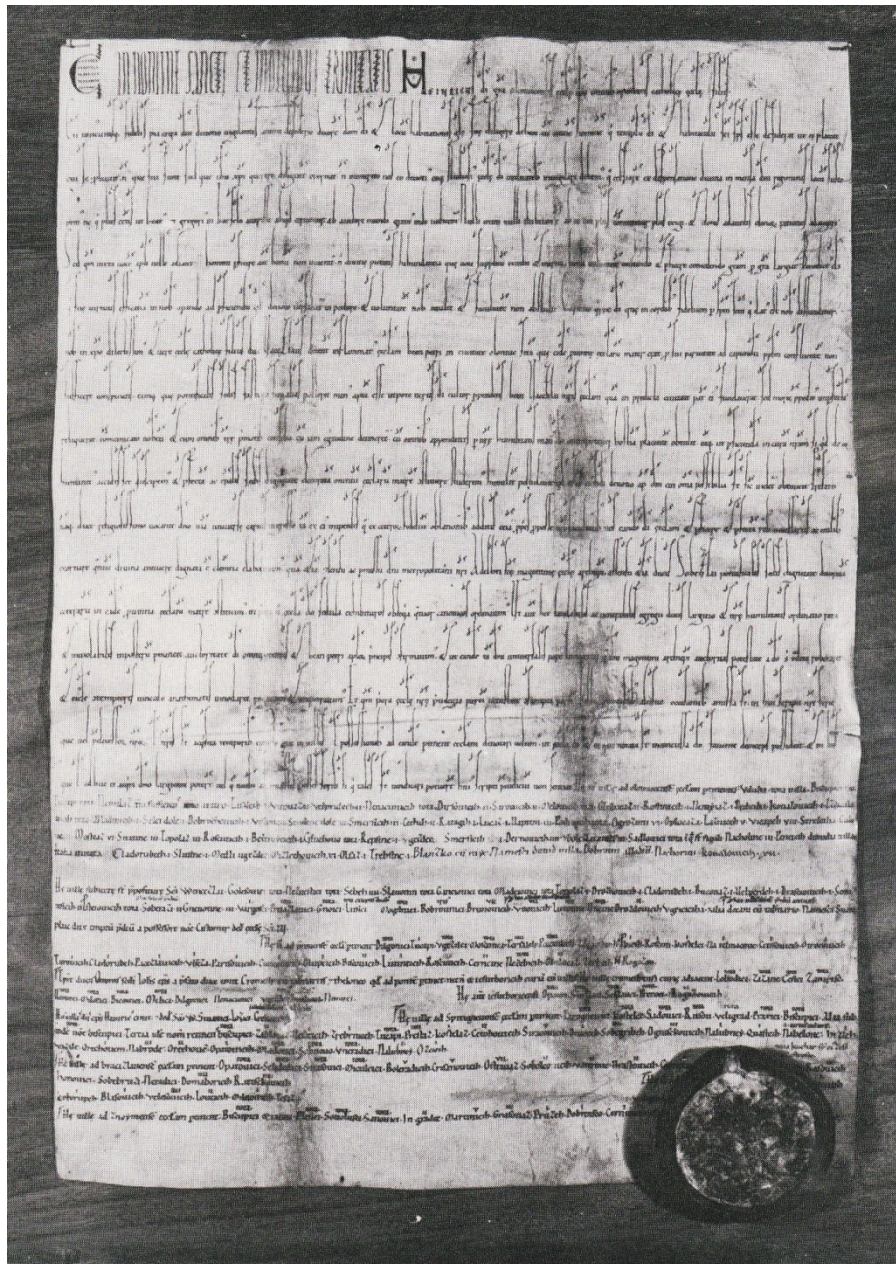
- <http://www.spsemoh.cz> [cit. 2012-3-23]
- http://www.oam.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=2
[cit. 2012-3-23]
- <http://www.zsm.cz> [cit. 2012-3-23]

Přílohy

1. Listina olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka z roku 1131 – v této listině je uvedena první písemná zmínka o Mohelnici
2. Stará škola obecná v Mohelnici před přestavbou
3. Obecná škola v Mohelnici po přestavbě (Státní obecná a měšťanská škola)
4. Josef Drozd – ředitel měšťanské školy v Mohelnici v letech 1945-1949
5. Pracovní list

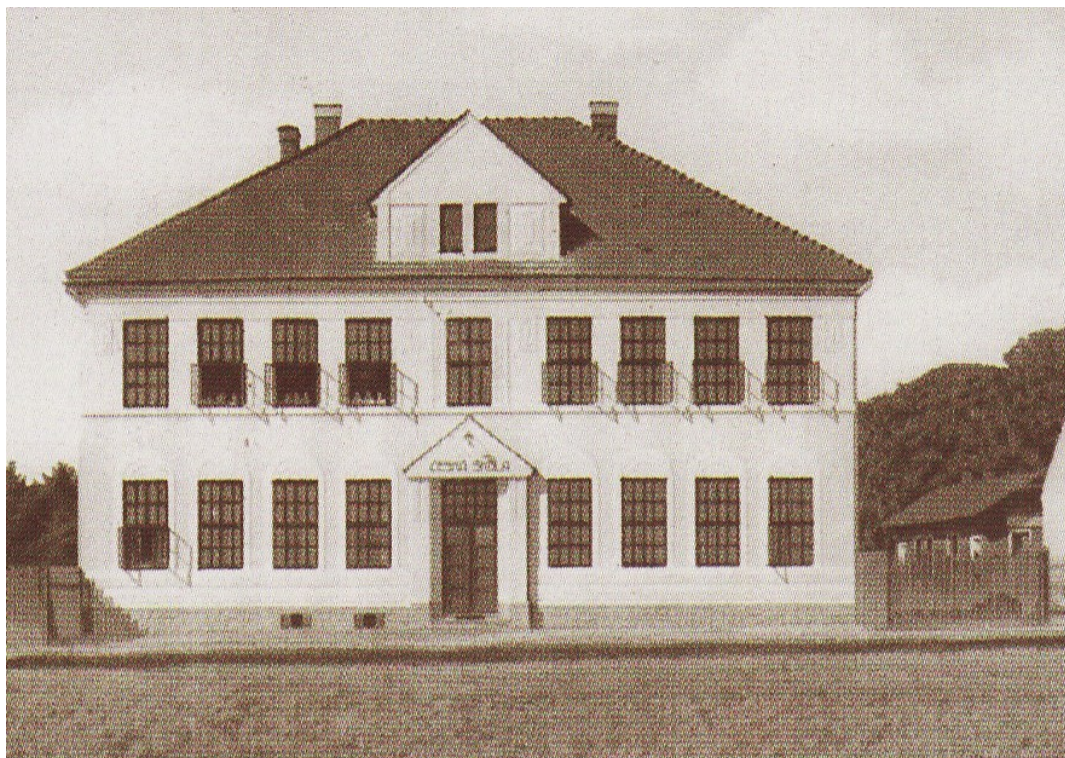
1. Listina olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka z roku 1131

(Pramen: Mohelnice včera a dnes: [sborník o minulosti a současnosti Mohelnice])

2. Stará škola obecná před přestavbou

(Pramen: Mohelnice ve fotografii do roku 1948)

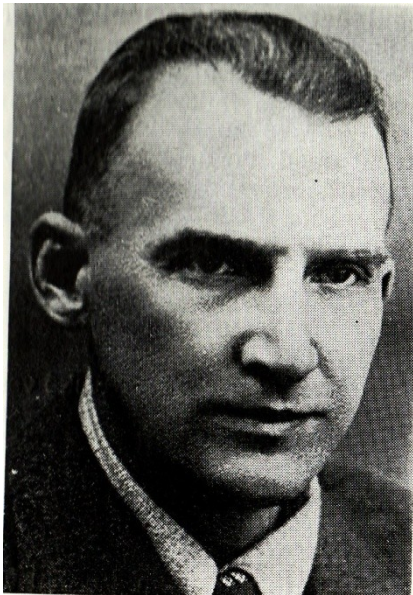
3. Obecná škola po přestavbě – Státní obecná a měšťanská škola

(Pramen: Mohelnice ve fotografii do roku 1948)

4. Josef Drozd

(Pramen: Slovník učitelských osobností okresu Šumperk)

5. Pracovní list

- V jakém dokumentu bylo poprvé zmíněno město Mohelnice?
- Ve kterém roce je v biskupské listině uvedena mohelnická farní škola, nejstarší známá škola na severní Moravě?
- Vyjmenujte žáky, kteří navštěvovali farní školu?
- Podle jakého práva byla Mohelnice i další biskupská města založena?
- Jaký proces a s kým nepříznivě zasáhl Mohelnici v 17. století?
- Ve kterém roce byla zahájena výuka první třídy české měšťanské školy?
- K jakým účelům sloužila během druhé světové války velká část škol?
- Jmenujte dva významné podniky v Mohelnici, které vznikly na konci 20. století?

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Nikola Hübllová
Katedra:	Společenských věd
Vedoucí práce:	Phdr. Pavel Kopeček, Ph, D.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	Historie školství v Mohelnici
Název v angličtině:	History of the Education in Mohelnice
Anotace práce:	Práce se zabývá dějinami města Mohelnice, vývojem školství v Mohelnici a podrobněji popisuje vývoj dnešní Masarykovy školy.
Klíčová slova:	Historie Mohelnice, vývoj školství.
Anotace v angličtině:	The work deals with the history of the city of Mohelnice, development of the education in Mohelnice and describes in detail the development of today's Masaryk school.
Klíčová slova v angličtině:	History of the city of Mohelnice, Development of the education.
Přílohy vázané v práci:	Obrázky: <ol style="list-style-type: none">1. Listina olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka z roku 11312. Stará škola obecná3. Obecná škola po přestavbě (Státní obecná a měšťanská škola)4. Josef Drozd
Rozsah práce:	42 stran
Jazyk práce:	Čeština